

Spolufinancováno
Evropskou unií

Analýza k problematice ohrožených dětí pro SO ORP PŘEŠTICE

Zpracovatel: Centrum pro komunitní práci západní Čechy

Americká 29

301 38 Plzeň

Centrum
pro komunitní práci
západní Čechy

Plzeň 2024

Spolufinancováno Evropskou unií

Obsah

1. ÚVOD A CÍLE.....	3
2. ÚVOD K PROBLEMATICE OHROŽENÍ DĚTÍ A JEJICH ODEBÍRÁNÍ.....	3
2.1. STRATEGICKÉ DOKUMENTY V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ.....	4
3. SBĚR A ZPRACOVÁNÍ DAT	12
4. SHRNUÍ HLAVNÍCH VÝSTUPŮ.....	12
5. SOCIODEMOGRAFICKÁ ANALÝZA	15
5.1. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA SO ORP PŘEŠTICE	15
5.2. OBYVATELSTVO	17
6. BYDLENÍ	23
7. NEZAMĚSTNANOST	24
8. ZADLUŽENOST.....	27
9. TRESTNÁ ČINNOST	27
10. ŠKOLSTVÍ.....	28
11. SOCIÁLNÍ OBLAST.....	31
11.1. MAPA VZDĚLÁVÁNÍ – SOCIOEKONOMICKÉ ZNEVÝHODNĚNÍ A DESTABILIZUJÍCÍ CHUDOBA V REGIONECH	33
12. ANALÝZA DOSTUPNOSTI SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V ORP PŘEŠTICE	34
12.1. CÍLE ANALÝZY.....	34
12.2. PŘEHLED MÍSTNÍCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V SO ORP PŘEŠTICE	35
12.3. DRUHY, FORMY A TYPY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA PŘEŠTICKU	36
12.4. FORMY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA PŘEŠTICKU	36
12.5. TYPY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA PŘEŠTICKU	37
12.6. CÍLOVÉ SKUPINY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA PŘEŠTICKU.....	37
12.7. DOSTUPNOST MÍSTNÍCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA PŘEŠTICKU	38
12.8. NÁVAZNÉ SLUŽBY POSKYTOVANÉ NA ÚZEMÍ PŘEŠTICKA.....	39
12.9. DALŠÍ SOCIÁLNÍ A DOPROVODNÉ SLUŽBY POSKYTOVANÉ NA PŘEŠTICKU	39
12.10. PROBLÉMY A CHYBĚJÍCÍ SLUŽBY NA PŘEŠTICKU	46
13. KVALITATIVNÍ ČÁST.....	47
13.1. OSPOD	47
13.2. ŠKOLY	48
13.3. SOCIÁLNÍ SLUŽBY.....	48
14. PRŮZKUM POTŘEB NA ŠKOLÁCH V SO ORP PŘEŠTICE	48
15. ZÁVĚR.....	50
SEZNAM ZKRATEK.....	51
SEZNAM ZDROJŮ.....	51

Spolufinancováno Evropskou unií

1. Úvod a cíle

Tento dokument byl zpracován v rámci projektu *Multidisciplinární spolupráce v oblasti prevence odebírání dětí z rodin ve venkovských oblastech Plzeňského kraje* na území správního obvodu obce s rozšířenou působností Přeštice (v textu také jako SO ORP Přeštice, Přešticko či řešené území) a zaměřuje se na popis a zarámování aktuální situace v oblasti ohrožení dětí a prevence jejich odebírání v řešeném území. Dokument je zpracován v rámci analyticko-popisné fáze projektu a je tvořen statistickými údaji o daném území v oblasti vybraných společenských jevů, kvalitativními daty z rozhovorů s relevantními subjekty (sociální odbor, školský odbor, obce, školy a poskytovatelé sociálních služeb) i aktuálními či potenciálními příjemci sociální pomoci. Dále obsahuje přehled sociálních služeb působících v řešeném území a analýzu již existujících strategických dokumentů zabývajících tématem prevence odebírání dětí. Dokument je součástí dalších pěti analýz vytvořených ve vybraných SO ORP Plzeňského kraje (Horažďovice, Klatovy, Blovice, Nýřany a Kralovice).

Cílem analýzy je přehledně zpracovat vybraná data o území SO ORP Přeštice a kombinovat je z kvalitativními daty z místních šetření a vytvořit tak vstupní rámec k řešené tématice ohrožení dětí a prevence jejich odebírání.

2. Úvod k problematice ohrožení dětí a jejich odebírání

Problematika odebírání dětí, potažmo obecně ohrožení dětí, je velice široké a spletité téma. Spadá do něj mnoho různých problémů a podtémat, která se vzájemně překrývají. V této oblasti je v první řadě potřeba rozlišovat ohrožené děti a odebírání dětí z rodin. Ne všechny ohrožené děti jsou nutně z rodin odebírány. Na závažnosti ohrožení dítěte, a tedy i míry tendence odebrání, se podílí velké množství faktorů, které k této problematice více či méně přispívají.

Pojem „ohrožené dítě“ nemá jednotnou definici a vymezení. Obecně můžeme za ohrožené dítě považovat takové dítě, které nemá uspokojeny základní potřeby nebo mu nenaplnění těchto potřeb hrozí. Prostředí či podmínky života dítěte se natolik odchýlily od normy, že mohou bezprostředně ohrožovat jeho vývoj a začlenění do společnosti. Za ohrožené dítě se primárně považuje takové dítě, jež je ohroženo týráním, zneužíváním nebo zanedbáváním.

Zpráva o příčinách umisťování dětí mimo vlastní rodinu z perspektivy orgánů sociálně-právní ochrany dětí¹ z roku 2017 rozebírá míru závažnosti jednotlivých faktorů přispívajících k ohrožení dítěte, do kterých spadá například uvedené týrání či zneužívání dítěte (velmi závažný faktor), zanedbávání výchovy, závislost rodiče na omamných látkách (středně závažný faktor), ale i finanční či bytová situace rodiny nebo konflikty mezi rodiči (méně závažné faktory) a mnoho dalších.

¹ *Zpráva o příčinách umisťování dětí mimo vlastní rodinu z perspektivy orgánů sociálně-právní ochrany dětí*; MPSV ČR; SocioFactor s.r.o.; 2017.

Spolufinancováno Evropskou unií

Mezi ty nejčastější důvody odebrání dítěte pak patří, dle výsledků dotazníkového šetření mezi OSPOD v rámci ČR, zanedbání výchovy dítěte (zpravidla se jedná o kumulaci více příčin – zadluženost, nezaměstnanost, užívání návykových látek apod.), výchovné problémy dítěte, vzdání se dítěte, závislost rodičů či týrání atp.

Zpráva *Rodina a dítě v kontextu*² pracuje s rozdělením problémů, které postihují děti, do kategorií jako jsou komunikační a výchovné problémy, sociální, školní problémy, patologie (alkohol, drogy...) a zdravotní problémy. S problémy ve všech těchto oblastech pak souvisí zejména nezvládané zadlužení rodiny, příjmová chudoba domácnosti či struktura pracovní aktivity rodiny.

Tématem ohrožených dětí se zabývá také aktuální *Zpráva o stavu péče o ohrožené děti v ČR v roce 2023*³. Ta definuje tři hlavní skupiny dětí ohrožených tím, že nebudou jejich potřeby naplňovány v dostatečné míře. Jedná se o:

- děti ohrožené zanedbáváním či špatným zacházením – jedná se o největší kategorii
- děti s náročným chováním – často se prolíná s první kategorií, náročné chování je pak spíše důsledek zanedbávání či zacházení
- děti se zdravotním postižením – spíše z důvodu větší náročnosti uspokojení potřeb, povětšinou nejde o děti, kterými by se měl zabývat systém ochrany dětí

Pokud jde o umísťování dětí mimo péči rodičů, maximum takových dětí spadá do první kategorie, potažmo v 9 z 10 případů jsou důvodem odebrání dítěte právě faktory z první skupiny.

Z výše popsaného vyplývá, že různé důvody ohrožení a odebírání dětí nelze snadno kvantifikovat ani klasifikovat do jasně vymezených kategorií. Jednotlivé příčiny a faktory ohrožení se prolínají. Je potřeba vzít také v úvahu roli, kterou hrají při rozhodnutí o odebrání dítěte orgány sociálně právní ochrany dítěte, potažmo soudy.

V souvislosti s výše uvedenými cíli dokumentu tato zpráva pracuje s různými statistickými ukazateli, které určitým způsobem mohou přispívat k ohrožení, potažmo odebrání dětí, ale jejich cílem není dojít například ke konkrétnímu počtu rodin, v kterých hrozí odebrání dítěte. Jde spíše o nastavení rámce celé problematiky pro další postup, jak bylo uvedeno výše.

2.1. Strategické dokumenty v řešeném území

Téma ohrožených dětí je řešeno v různých strategických dokumentech regionální úrovně, jako je Strategický plán ORP a SO ORP, Místní akční plán rozvoje vzdělávání či komunitní střednědobý plán rozvoje sociálních služeb. Dále je téma řešeno také v dokumentech krajské či národní úrovně – Komunitní střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Plzeňském kraji, Strategie

² *Rodina a dítě v kontextu, Možnosti prevence, podpory a spolupráce*; SocioFactor, s. r. o. ve spolupráci se společností MEDIAN 2017; Nadace Sirius; Praha 2017.

³ *Zpráva o stavu péče o ohrožené děti v ČR v roce 2023: prevence ohrožení dítěte stále Achillovou patou*; MŠMT ČR a Nadace J&T; 2023.

Spolufinancováno Evropskou unií

vzdělávací politiky ČR, Strategie sociálního začleňování a Zpráva o stavu péče o ohrožené děti v ČR, která není přímo strategickým dokumentem, ale předkládá řadu doporučení pro řešené téma. Před samotným představením kvantitativních a kvalitativních dat shrneme, jaké strategické dokumenty jsou v řešeném území k dispozici a jakým způsobem, pokud vůbec, řeší téma ohrožení dětí, potažmo prevenci jejich odebírání z rodin.

Strategický rozvojový plán města Přeštice 2018-2024	
Účel a působnost dokumentu	Strategický dokument definující rozvoj města Přeštice
Doba realizace dokumentu	2018–2024
Analytická část – identifikované trendy	- Věkové složení obyvatel se nevyvíjí příznivě, ve srovnání s rokem 2003 poklesl počet dětí do 14 let a výrazně stoupl počet osob starších 75 let. Index stáří (poměr počtu osob ve věku nad 65 let na 100 dětí ve věku 0-14 let) se mezi léty 2010 až 2014 zvýšil z 112,5 na 120,4 osob. - Správní obvod Přeštice patřil v době tvorby plánu mezi ORP s nejnižší nezaměstnaností v Plzeňském kraji. K 31. 12. 2015 činil podíl nezaměstnaných osob v ORP 3,67 %, v Přešticích samotných 3,87 %, v Plzeňském kraji 4,62 %.
Strategická část – cíle a priority	- Provést rekonstrukce bytových domů s byty se sníženým nájemným pro nízkopříjmové domácnosti. Vybudovat dostatečnou kapacitu sociálních zařízení pro skupiny obyvatel ohrožených sociálním vyloučením. - Rekonstrukce budovy Palackého 458, 460 (modrý dům) na byty pro nízkopříjmové domácnosti - Rekonstrukce a dostavba areálu Hlávkova 33 – kombinované sociální zařízení, byty pro seniory, startovací byty, sociální byty – zařazeno do akčního plánu - Trvalé plnění podmínek a pravidelná aktualizace komunitního plánu sociálních služeb na Přešticku – zařazeno do souboru opatření
Vazba na řešené téma	Strategický dokument se nezabývá přímo tématem ohrožených dětí, ale dotýká se ho nepřímo skrze opatření zaměřená na řešení bytové nouze. Zároveň je jedním z cílů plánu pokračování v komunitním plánování sociálních služeb, které se tématem zabývá blíže.

Strategie území správního obvodu ORP Přeštice v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a volitelné téma	
Účel a působnost dokumentu	Strategický dokument definující rozvoj SO ORP Přeštice

Spolufinancováno Evropskou unií

Doba realizace dokumentu	2015–2024
Analytická část – identifikované trendy	- Mezi lety 2004 a 2011 rostl mírně počet obyvatel regionu. Důvodem růstu počtu obyvatel byla mechanická migrace, tedy stěhování. - Zvyšoval se také index stárí, který se ale držel pod průměrem kraje.
Strategická část – cíle a priority	- Sdílení společného školního psychologa. - Spolupráce subjektů při řešení problémů v sociální oblasti
Vazba na řešené téma	Strategický dokument se tématu ohrožených dětí dotýká v rámci dvou priorit. Jednou z nich je zajištění školního psychologa pro školy v regionu. Ten se může zaměřit jak na práci s třídními kolektivy, tak na individuální poradenství pro jednotlivce. Druhá obecnější priorita se zaměřuje na spolupráci nejrozličnějších subjektů, které působí v sociální oblasti jako takové. Nepřímo se dokument dotýká tématu ohrožených dětí skrze nastavení potřeby podpory sociálního bydlení.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Aktivios, z.s. 2014–2020 (2016–2023)	
Účel a působnost dokumentu	Strategický dokument definující rozvoj území MAS
Doba realizace dokumentu	2016–2023
Analytická část – identifikované trendy	- Počet obyvatel MAS Aktivios se v posledních pěti letech (2009–2013) nejprve postupně zvyšoval a následně snížil na úroveň roku 2010. - Plzeňský kraj i MAS Aktivios čeká v blízké budoucnosti pokles počtu obyvatel, neboť nelze předpokládat, že migrace dlouhodobě nahradí nižší porodnost. - Podle Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR, kterou v letech 2014–2015 zpracovala pro MPSV společnost GAC spol. s.r.o., se v území MAS Aktivios nachází čtyři sociálně vyloučené lokality. - Z hlediska kvality i kapacity sociálních zařízení není situace na území MAS Aktivios příliš dobrá. Situaci částečně zlepšuje to, že občané nacházející se v tíživé sociální situaci mohou využívat také služeb plzeňských organizací, které za občany do regionu dojíždějí.
Strategická část – cíle a priority	- Podpora komunitní sociální práce (včetně nízkoprahových klubů) - Prevence sociálně patologických jevů a podpora rodin

Spolufinancováno Evropskou unií

	Podpora aktivit zvyšujících prevenci závislostí, šikany, domácího násilí, a podpora akcí, zvyšujících finanční gramotnost a zdravý životní styl
Vazba na řešené téma	Strategický dokument se zabývá poměrně konkrétně tématem podpory rodiny jako takové, včetně prevence sociálně patologických jevů. Vedle toho natavuje prioritu podpory komunitní sociální práce. Podobně jako jiné strategické dokumenty je jednou z priorit podpora a zajištění sociálního bydlení.

Místní akční plán rozvoje vzdělávání MAP II Blovice a Přeštice	
Účel a působnost dokumentu	Strategický dokument definující rozvoj školství na území SO ORP Přeštice a Blovice
Doba realizace dokumentu	2018–2022
Analytická část – identifikované trendy	- Přirozený přírůstek obyvatel je v území každý rok obvykle negativní, to znamená, že více obyvatel zemře, než se narodí. Počet obyvatel je nicméně v posledních letech stabilně mírně navyšován, což je způsobeno pozitivním přírůstkem migrací. - Počet dětí v MŠ v posledních třech letech narůstá. I když se daří kapacity pokrýt, velká část zejména menších mateřských škol stále funguje v posledních letech na maximální úrovni naplnění. - Kapacita základních škol je v území dostatečná, celková naplněnost škol je 79 %. Většina škol má přiměřeně velkou rezervu v počtu volných míst, aby byla schopna reagovat na případné výkyvy v počtu žáků. - V posledních letech dochází ke stabilnímu nárůstu počtu pedagogů odpovídající nárůstu počtu dětí. Zvyšuje se i počet asistentů pedagoga ve školách.
Strategická část – cíle a priority	Vytváření prostoru a příležitostí pro vzájemné setkávání a výměnu zkušeností a podpora systematické spolupráce mezi aktéry působícími ve vzdělávání v území i mimo území
Vazba na řešené téma	Strategický dokument reflektuje téma ohrožených dětí nepřímo na obecné úrovni spolupráce různých subjektů. Mimo jednotlivé cíle je zdůrazněn potenciál propojení komunitního plánování sociálních služeb a místního akčního plánu vzdělávání.

Komunitní střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na Přešticku na období 2023-2025

Spolufinancováno Evropskou unií

Účel a působnost dokumentu	Strategický dokument definující rozvoj sociálních služeb na území SO ORP Přeštice.
Doba realizace dokumentu	2023–2025
Analytická část – identifikované trendy	- Celkový přírůstek obyvatel v SO ORP Přeštice má od roku 2014 do roku 2020 velmi kolísavý charakter, ale zůstává v celém období v kladných hodnotách. - Z hlediska věkové struktury je SO ORP Přeštice poměrně „mladý“ region. K 31. 12. 2020 byl procentuálně nižší podíl obyvatel ve věku 65+ než je v Plzeňském kraji, a naopak vyšší podíl obyvatel ve věku 0–14 i 15–64 let. - Počet rodin a dětí v péči OSPOD má spíše kolísavý charakter. - Za sledované období (2017-2020) se výrazně změnil počet řešených případů trestné činnosti dětí a mladistvých, který vykazuje nárůst, a počet řešených výchovných problémů dětí, který naopak výrazně poklesl.
Strategická část – cíle a priority	- Zajištění dostatečných kapacit sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi a dalších souvisejících služeb. - Zajištění klubu pro děti a mládež.
Vazba na řešené téma	Dokument se přímo věnuje cílové skupině rodiny s dětmi prostřednictvím dvou opatření. Jedním z nich je potřeba nízkoprahového klubu pro děti a mládež (včetně zmapování potřebnosti konkrétní formy), druhým je zajištění dostatečných kapacit sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Plzeňském kraji na období 2023–2025	
Účel a působnost dokumentu	Strategický dokument definující rozvoj sociálních služeb na úrovni Plzeňského kraje
Doba realizace dokumentu	2023–2025
Analytická část – identifikované trendy	Dokument shrnuje spíše obecné demografické ukazatele. - V regionech blíže Plzni došlo v posledních letech k nárůstu obyvatel, naopak v SO ORP Horažďovice a Sušice došlo k úbytku. Předpokládaný populační vývoj bude negativně ovlivňovat očekávaná převaha počtu zemřelých nad živě narozenými, která však bude kompenzována předpokládaným rostoucím saldem migrace. - Na úrovni kraje by se podíl dětí na celkové populaci měl v roce 2050 pohybovat kolem 13 %. Největší zastoupení dětské populace by ve většině let v období do roku 2050 mělo být v ORP Tachov a ORP Nýřany.

Spolufinancováno Evropskou unií

Strategická část – cíle a priority	- Zvyšování informovanosti o sociálních službách v Plzeňském kraji, podpora vzájemného informačního toku mezi poskytovateli sociálních služeb, obcemi a krajem, rozvoj informovanosti občanů o možnostech řešení jejich nepříznivé sociální situace. - Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi – podporován bude vznik nových služeb nebo navýšení kapacity stávajících služeb po celém území kraje pro cílovou skupinu osoby s poruchou autistického spektra. - Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež – podporován bude vznik nových služeb nebo navýšení kapacity stávajících služeb zejména v terénní formě na území obcí s rozšířenou působností Blovice, Horažďovice, Horšovský Týn, Nýřany, Přeštice, Plzeň, Sušice.
Vazba na řešené téma	Vazba na řešené téma spočívá na obecné rovině ve zvýšení informovanosti a provázanosti subjektů, konkrétněji pak na úrovni podpory rozvoje specifických sociálních služeb, které působí v rámci řešeného tématu.

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+	
Účel a působnost dokumentu	Strategický dokument definující rozvoj vzdělávací politiky na úrovni ČR
Doba realizace dokumentu	První období – 2020–2023 Druhé období – 2023–2027 Třetí období – 2027–2031
Analytická část – identifikované trendy	Dokument neobsahuje analytickou část.
Strategická část – cíle a priority	- Zajistit, aby RVP kladly důraz na rozvoj osobních a sociálních kompetencí napříč kurikulem – důraz na prevenci rizikových forem chování. - Posílit bezpečné klima na úrovni škol – posílení individuální práce se žáky, prevenci rizikového a nežádoucího chování v rámci pregraduální přípravy budoucích učitelů i v rámci vzdělávacích programů DVPP zaměřených na jejich další profesní rozvoj. - Posílit case management a meziresortní spolupráci v práci s rizikovými rodinami a znevýhodněnými dětmi (nízký sociální status, výskyt sociálně patologických jevů atd.) – spolupráce vzdělávacích institucí, pracovníků sociálních služeb (OSPOD, úřadů práce, podpora bydlení), zdravotnictví (pediatrie, duševní zdraví) a neziskových organizací.

Spolufinancováno Evropskou unií

Vazba na řešené téma	Školský vzdělávací systém je nedílnou součástí tématu ohrožených dětí. Dokument navazuje na řešené téma zejména skrze nastavení provázanosti různých subjektů s cílem prevence ohrožení dětí.
-----------------------------	---

Strategie sociálního začleňování 2021-2030	
Účel a působnost dokumentu	Zastřešující dokument definující oblasti významné pro sociální začleňování osob na úrovni ČR
Doba realizace dokumentu	2021–2030
Analytická část – identifikované trendy	- Počet osob ohrožených příjmovou chudobou, jejichž příjem nedosáhl v ČR hranici příjmové chudoby (153,8 tis. Kč v roce 2019 na spotřební jednotku, tj. 12 818 Kč za měsíc) činil 1 057,3 tis. Z uvedeného počtu bylo 225 tis. dětí do 17 let. - Dle údajů ze šetření Životní podmínky (EU-SILC) 2019 je nejohroženější skupina populace o velikosti cca 53,9 tis. (0,5 % populace) tvořena osobami, které jsou zároveň ohroženy příjmovou chudobou, materiální deprivací a současně žijí v domácnostech s nízkou pracovní intenzitou. Jedná se zejména o dlouhodobě nezaměstnané osoby, osoby žijící v rodinách sólo rodičů a v rodinách se třemi a více dětmi. - Narůstá počet rodin sólo rodičů se závislými dětmi. - V roce 2018 bylo celkem 30,1 % rodin sólo rodičů ohroženo chudobou, oproti 8,5 % rodin se dvěma dospělými a jedním dítětem a 5,8 % rodin se dvěma dospělými a dvěma dětmi.
Strategická část – cíle a priority	- Posílit spolupráci státní správy s obcemi a krajskými samosprávami a neziskovým sektorem v oblasti rodinné a sociální politiky – například snižování materiální a potravinové deprivace rodin s nízkými příjmy v nepříznivé sociální situaci, zvýšení povědomí rodin o nástrojích podpory sociální a rodinné politiky a dalších nástrojích primární prevence. - Optimalizovat systém péče o ohrožené děti tak, aby zajistil důslednou ochranu práv dětí garantovaných Úmluvou o právech dítěte a naplnění jejich potřeb – důležité je zajistit efektivní řízení, koordinaci a vzájemnou provázanost jednotlivých složek systému, jehož základním principem musí být všestranný rozvoj dítěte ve vlastní rodině, a není-li to možné, tak primárně v náhradním rodinném prostředí. - Zahájit řízený proces deinstitucionalizace péče pro ohrožené děti zahrnující systémové změny v právní úpravě, financování a v metodickém vedení pracovníků působících v systému.

Spolufinancováno Evropskou unií

Vazba na řešené téma	Dokument definuje nezletilé děti jako jednu z ohrožených skupin, které je potřeba věnovat zvýšenou pozornost. Část strategie se přímo cíleně věnuje podpoře rodin a ohrožených dětí.
-----------------------------	--

Zpráva o stavu péče o ohrožené děti v ČR v roce 2023	
Účel a působnost dokumentu	Zpráva o stavu řešeného tématu v ČR
Doba realizace dokumentu	Nejedná se o strategický dokument, ale o analýzu definující konkrétní doporučení.
Analytická část – identifikované trendy	- Během svého dětství zažije: - o nějakou formu zanedbání péče 16 % dětí, z toho vážné zanedbávání 6 % dětí, - o fyzické týrání 7 % dětí, - o sexuální zneužívání 10 % dětí. - celkový podíl dětí, které zažijí jednu (nebo vícero) forem zanedbávání či špatné ho zacházení je přibližně 15 % dětí v populaci. - Největší skupinou ohrožených dětí jsou velmi pravděpodobně děti ohrožené zanedbáváním či špatným zacházením. Je jich přibližně dvakrát více než dětí s náročným chováním a přibližně pětkrát více než dětí se zdravotním postižením. - Počet dětí, které jsou umístěné mimo biologickou rodinu z důvodu ohrožení spojeného se zanedbáváním (nedostatky v péči), od roku 2009 stoupl o více než 6 tisíc (o 33 %).
Formulovaná doporučení	- Pokračovat v posilování krajských sítí sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi a umožnit jim (skrze dofinancování práce s vybranými rodinami) poskytovat podporu zvláště ohroženým rodinám v dostatečné intenzitě, - přijmout zákon a podpoře v bydlení a zajistit adekvátní kapacity azylových domů tam, kde jsou nedostatečné, a zároveň zajistit azylové domy poskytující ubytování celým rodinám, - výrazně posílit fungování škol v prevenci ohrožení dítěte zanedbáváním a nedostatky v péči, - významně rozšířit síť středisek výchovné péče a nízkoprahových zařízení pro děti a mládež tam, kde je slabá, - pokračovat v rozvoji rané péče a odlehčovacích a dalších služeb pro rodiny s dětmi se zdravotním postižením.
Vazba na řešené téma	Dokument řeší téma prevence ohrožení dítěte z velmi široké perspektivy a nabízí doporučení v několika oblastech. Přináší komplexní pohled na celé téma a shrnuje všechny důležité

Spolufinancováno Evropskou unií

	informace na jedno místo. Doporučení staví primárně na prevenci vzniku samotného ohrožení dítěte.
--	---

3. Sběr a zpracování dat

Informace uvedené v základním sociodemografickém popisu území jsou získané sběrem, tříděním a vyhodnocováním primárních a sekundárních dat. Sekundární data jsou získána od různých institucí zpracovávajících či shromažďujících dané údaje. Mezi hlavní zdroje dat využitých v tomto dokumentu patří Český statistický úřad, Městský úřad Přeštice, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvo vnitra ČR, Úřad práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Statistická ročenka Plzeňského kraje 2019, Analýza dostupnosti a potřebnosti sociálních služeb v Plzeňském kraji 2018, Exekutorská komora ČR, Registr poskytovatelů sociálních služeb a další.

Dalším zdrojem informací jsou data primární. Jedná se o polostrukturované rozhovory, které proběhly v řešeném území v první polovině roku 2024. Celkem se uskutečnilo 20 rozhovorů se zástupci místních základních škol, zástupci Odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Přeštice a zástupci sociálních služeb fungujících v SO ORP Přeštice.

V druhé polovině roku následně proběhly polostrukturované rozhovory se sociálními pracovníky obcí a organizacemi, které se zaměřují na podporu rodiny a dětí. Vzhledem k velikosti území a počtu obyvatel se v SO ORP Přeštice nenachází žádné jiné instituce zaměřující se na podporu dětí a rodiny, stejně tak obce nezaměstnávají své sociální pracovníky a proto nebylo možné uskutečnit další rozhovory.

Od podzimu 2024 do jara 2025 byl realizován průzkum potřeb na 2 základních školách v daném území, který odborně zastřešovala organizace Ponton, z.s. Cílem bylo zjistit vnímání školního klimatu, rodinných vztahů, výskyt rizikového chování a úroveň důvěry k dospělým. Celkem se do šetření zapojilo 147 respondentů.

4. Shrnutí hlavních výstupů

Z kvantitativních šetření vyplývá následující:

- V posledních třech letech se počet osob ve věku 0-14 let zvýšil a narostl také jejich podíl na celkovém počtu obyvatel. Ve věkové kategorii 15-18 je nárůst mírnější.
- Od roku 2018 převyšuje přirozený úbytek obyvatel jeho přírůstek, kladný přírůstek je tak tvořen výhradně stěhováním.
- Počet dětí narozených mimo manželství se nijak nevymyká ostatním SO ORP Plzeňského kraje.
- Zatímco počet sňatků v řešeném území ubývá, počet rozvodů se příliš nemění.
- Průměrný počet dětí v neúplných domácnostech se nijak nevymyká hodnotám zbytku Plzeňského kraje.

Spolufinancováno Evropskou unií

- Řešené území se v rámci kraje řadí na jednu z nejnižších příček v poměru dětí v bytové nouzi, jak vyplývá z mapy vzdělávání.
- Řešené území si vede v celém Plzeňském kraji velmi dobře, zejména ve srovnání vzhledem k celkovému počtu obyvatel regionu. Nízký je, jak počet uchazečů o zaměstnání, tak i podíl nezaměstnaných osob.
- Vývoj zadluženosti odpovídá celému Plzeňskému kraji, snižuje se počet osob v exekuci.
- Počet trestných činů a přestupků spáchaných dětmi a na dětech se pohybuje spíše v jednotkách, největší skupinu činů spáchaných na dětech tvoří zanedbání péče, které vykazuje meziročně mírný nárůst.
- Počet žáků ve školách mírně narůstá, celkové kapacity jsou dostačující.
- Od školního roku 2020/2021 ukončilo základní vzdělávání předčasně celkem 24 žáků.
- Děti se speciálními vzdělávacími potřebami v kategorii odlišného kulturního či sociálního prostředí jsou zejména v základním a předškolním vzdělávání a jejich počet meziročně výrazně roste, vliv zejména na nárůst dětí z odlišného kulturního prostředí může mít konflikt na Ukrajině.
- V případě dávek hmotné nouze (příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení) je vidět spíše kolísavý charakter, meziročně nedošlo ve sledovaném období k téměř žádné výrazné změně. Narozdíl od ostatních SO ORP v Plzeňském kraji zapojených do projektu je v řešeném území poměrně malý podíl rodin s minimálně jedním nezaopatřeným dítětem.
- Počet dávek státní sociální podpory (příspěvek na bydlení a přídavek na dítě) v řešeném území meziročně poměrně výrazně vzrostl. To se ale příliš nevymyká průměru, ačkoliv se řešené území z hlediska nárůstu vyplacených dávek pohybuje spíše na horní hranici průměru v porovnání s jinými SO ORP zapojenými do projektu. Stejně tak vzrostl počet vyplácených příspěvků na úhradu potřeb dítěte.
- Dle mapy vzdělávání, která sleduje destabilizující chudobu (exekuce, bytová nouze rodin, život v sociálně vyloučeném prostředí) a sociální znevýhodnění regionů (nezaměstnanost a vzdělání) je řešené území v porovnání s Plzeňským krajem na velmi dobré úrovni a řadí se mezi regiony, které se uvedenými faktory potýkají nejméně.

Z kvalitativního šetření vyplývají následující zjištění (strukturováno dle dílčích cílů šetření):

Cíl: Zjistit, jakým způsobem funguje spolupráce mezi školami, OSPOD a sociálními službami v řešeném regionu (pozitiva, negativa, problémy).

- Každá škola přistupuje k identifikaci sociálně znevýhodněných či ohrožených dětí jinak. Různá identifikace „ohroženého či znevýhodněného“ dítěte
- Školy se snaží vyřešit problémy do maximální možné míry vlastními silami. Až v případě, kdy jejich snaha selže, kontaktují OSPOD. V řadě případů by včasější zapojení OSPOD (např. účast OSPOD na výchovných komisích) či SAS mohlo napomoci předejít eskalaci problému.

Spolufinancováno Evropskou unií

- Školy řeší rizikové formy chování pouze přímo ve škole. Nemají pravomoc řešit, co dělají žáci po vyučování, jakkoliv je tím situace dítěte ve třídě/škole ovlivněna.
- V případě, že je dítě v náhradní péči, se tuto informaci školy často formálně nedozví, takže nemají možnost předem společně s rodinou případně s odborníky stanovit postup, jak s dítětem pracovat. Setkání by se mělo účastnit vedení školy, třídní učitel, pěstouni a doprovázející organizace.
- Školy vnímají OSPOD jako autoritu, která jim pomůže „vytvořit tlak“ na rodiče (a děti).
- V některých případech by školy potřebovaly „tvrdší a rychlejší“ zásah/postup ze strany OSPOD
- Školy využívají OSPOD pro neformální konzultace.
- Školy umí psát zprávy pro OSPOD – případné nejasnosti se konzultují.
- Písemnou zpětnou vazbu OSPOD nedává – na vyžádání probíhá neformální konzultace mezi školou a OSPOD k stanovení dalšího postupu.
- SAS mají velmi široký záběr a prakticky mohou řešit všechny problémy, které ohrožují rodinu dítěte.
- Školy často nemají informace o tom, že s rodinou pracuje sociální služba, a o možnosti s ní spolupracovat při péči o dítě.
- Školám často chybí informace o sociálních službách a jejich zaměření a návod, jak nejvhodněji rodinu se SAS propojit.

Cíl: Definovat problémy, se kterými se respondenti v dané oblasti v řešeném regionu potýkají.

- Nedostatek odborníků pro práci s dětmi, dlouhé čekací doby (psychologové, psychiatři, SVP, PPP...)
- Chybí možnost konzultací školy/pedagoga s odborníky
- Osobní angažovanost pedagogů/vedení školy nad rámec povinností
- Nedostatek odborníků, kam odkazovat děti
- Nedostatek odborníků pro okamžitou konzultaci s pdg
- Spolupráce rodiny se sociální službou je dobrovolná. Rodiny tedy často i přes doporučení sociální službu nevyhledají.
- Sociální služby v místě jsou často omezené (úřední hodiny/dny, služby, ..) z důvodu nedostatečné kapacity.

Cíl: Definovat opatření, která by pomohla zkvalitnit prevenci ohrožení dítěte v řešeném regionu

- Školy až na výjimky nevyužívají programy na podporu sociálně-ekonomicky znevýhodněných dětí jako jsou snídaňové kluby, kroužky zdarma apod. Výjimečně využívají

Spolufinancováno Evropskou unií

program obědů zdarma (zde je omezení z důvodu jejich nevhodného administrativního nastavení) žádná škola nevyužívá školního sociálního pedagoga.

- Potřeba podpořit pedagogy pro práci s traumatizovaným dítětem
- Potřeba podpory školy/pedagoga v komunikaci s rodinou
- Všichni učitelé by měli umět pracovat s traumatizovaným či jakkoliv jinak poznamenaným dítětem (v pěstounské péči, psychické problémy, ..)
- Školy cítí nejistotu v komunikaci s pro vedení rozhovoru s dítětem i rodinou, kde se vyskytla nějaká problematická skutečnost (mentálně postižené dítě, rizikové formy chování, zanedbání péče, trauma dítěte). Potřeba odborné podpory, vzdělávání, mediátora
- Školy nemají dostatečné právní povědomí o tom, jaká jsou jejich práva a povinnosti ve vztahu k rodičům a dětem (poskytování informací, práva rodičů, pěstounů, podezření, fakta,...)

Na základě realizovaného **průzkumu potřeb** by bylo vhodné se ve školách zaměřit na:

- Pokračovat v podpoře přátelského klimatu ve třídách a vztahů mezi spolužáky prostřednictvím komunitních a zážitkových aktivit.
- Systematicky se věnovat prevenci šikany a rizikového chování, včetně posílení dostupnosti školních psychologů či spolupráce s odborníky.
- Podporovat vzdělávání pedagogů v oblasti komunikace, emoční podpory a práce se vztahy.
- Posilovat důvěru mezi žáky a dospělými ve škole prostřednictvím otevřeného dialogu a bezpečného prostředí.
- Povzbuzovat rodiče k větší všímavosti vůči emocím a vztahům jejich dětí, nejen k prospěchu.

5. Sociodemografická analýza

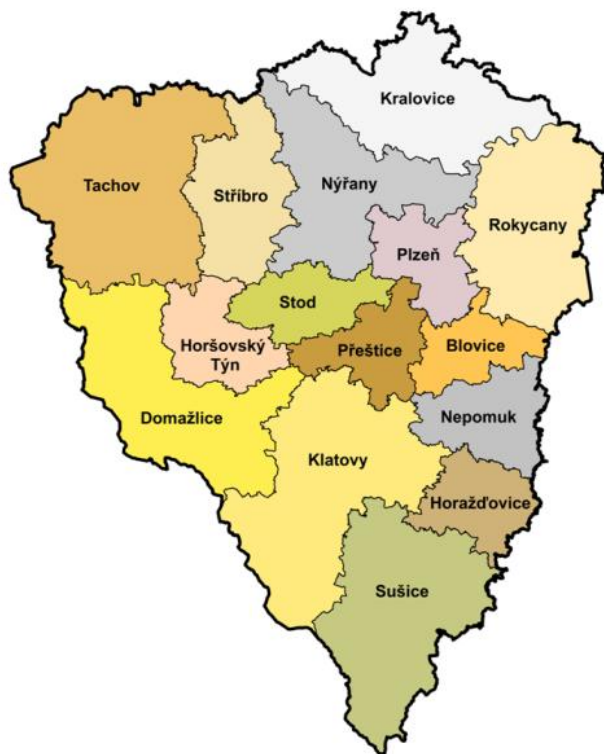
5.1. Obecná charakteristika SO ORP Přeštice

Správní obvod obce s rozšířenou působností Přeštice, který leží v centrální části Plzeňského kraje, hraničí se sedmi správními obvody (Plzeň, Blovice, Nepomuk, Klatovy, Domažlice, Horšovský Týn a Stod) a spolu s SO ORP Nepomuk, Blovice a Stod tvoří okres Plzeň-jih. Jednotlivé SO ORP Plzeňského kraje jsou zobrazeny na Obrázek 1.

Spolufinancováno Evropskou unií

Obrázek 1 Správní obvody ORP v Plzeňském kraji

Zdroj: Český statistický úřad

Území správního obvodu zahrnuje 30 obcí, což představuje dohromady 58 částí a 73 sídelních jednotek, ale pouze 12 obcí je tvořeno více částmi. Statut města mají jen Přeštice a jsou také jedinou obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ) v regionu. Ostatní jednotky mají statut obce. Správní členění obcí v SO ORP Klatovy zobrazuje Obrázek 2.

Obrázek 2 Mapa SO ORP Přeštice s vyznačenou pověřenou působností

Spolufinancováno Evropskou unií

SO ORP PŘEŠTICE

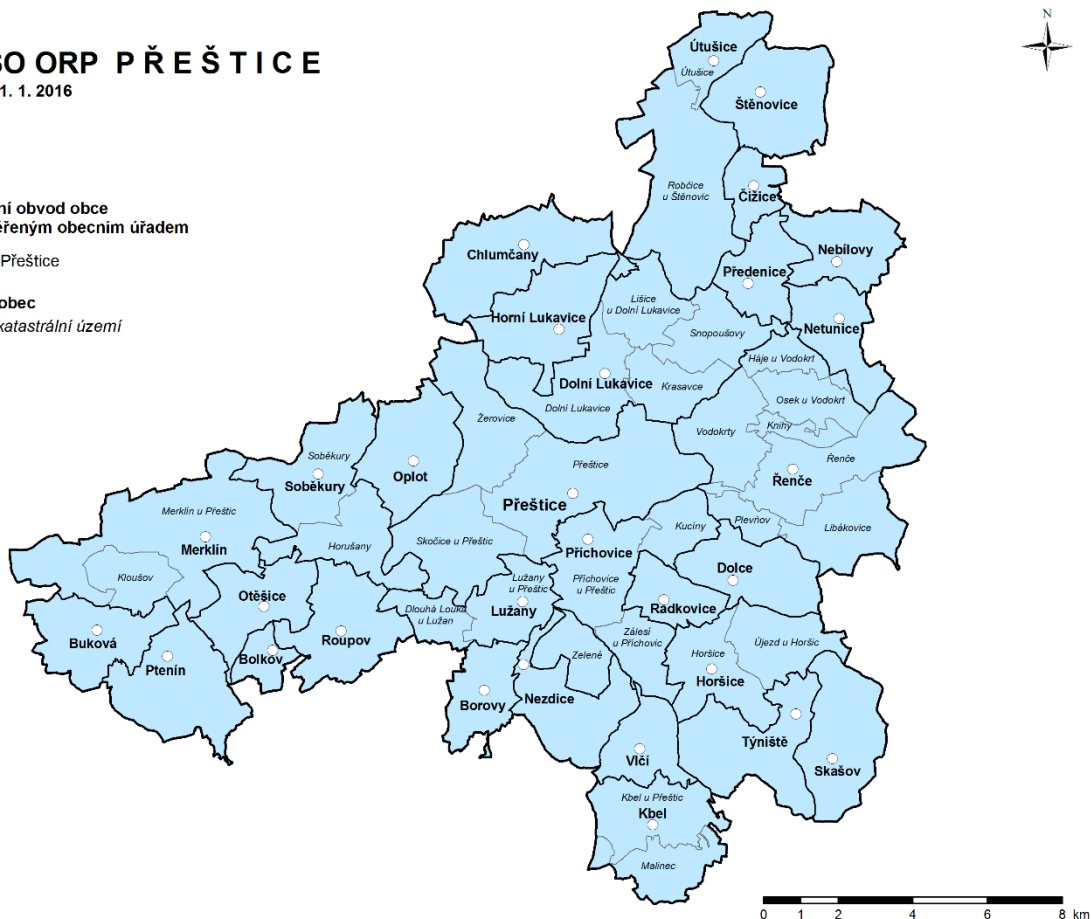
k 1. 1. 2016

Správní obvod obce
s pověřeným obecním úřadem

Přeštice

obec

katastrální území

Zdroj: Český statistický úřad

Výměra správního obvodu ORP Přeštice představuje 27 124,7 ha, což činí zhruba 3,5 % z rozlohy Plzeňského kraje. Svou rozlohou je ORP Přeštice jedním z nejmenších správních obvodů v rámci Plzeňského kraje.

5.2. Obyvatelstvo

Řešené území čítalo k 31. 12. 2022 celkem 23 046 obyvatel.

Věková skupina	2018		2019		2020		2021		2022	
	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%
0-14	3 518	15,6	3 646	15,9	3 671	16,0	3 692	16,4	3 812	16,5
15-18	800	3,5	809	3,5	829	3,6	851	3,8	923	4,0

Spolufinancováno Evropskou unií

19-25	1 565	6,9	1 516	6,6	1 495	6,5	1 464	6,5	1 512	6,6
26-64	12 334	54,6	12 465	54,5	12 368	54,0	11 931	53,1	12 221	53,0
65 a více	4 369	19,3	4 449	19,4	4 542	19,8	4 538	20,2	4 578	19,9
Celkem	22 586	100,0	22 885	100,0	22 905	100,0	22 476	100,0	23 046	100,0

Tabulka 1 zobrazuje vývoj celkového počtu obyvatel k 31. 12. daného roku včetně členění na věkové skupiny.

Z hlediska řešeného tématu nás nejvíce zajímají věkové kategorie 0-14 a 15-18 let. Ve sledovaném období došlo k mírnému nárůstu v obou věkových kategoriích. Počet osob ve věku 0-14 let se zvýšil zhruba o 300 osob a narostl také jeho podíl na celkovém počtu obyvatel. Ve věkové kategorii 15-18 je nárůst mírnější. Vzhledem k tomu, že se jedná o počty obyvatel s trvalým pobytem, nepromítá se do tabulky žádným způsobem situace spojená s válkou na Ukrajině.

Tabulka 1 Vývoj obyvatelstva SO ORP Přeštice dle věkových skupin od roku 2018

Zdroj: Český statistický úřad

Věková skupina	2018		2019		2020		2021		2022	
	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%
0-14	3 518	15,6	3 646	15,9	3 671	16,0	3 692	16,4	3 812	16,5
15-18	800	3,5	809	3,5	829	3,6	851	3,8	923	4,0
19-25	1 565	6,9	1 516	6,6	1 495	6,5	1 464	6,5	1 512	6,6
26-64	12 334	54,6	12 465	54,5	12 368	54,0	11 931	53,1	12 221	53,0
65 a více	4 369	19,3	4 449	19,4	4 542	19,8	4 538	20,2	4 578	19,9
Celkem	22 586	100,0	22 885	100,0	22 905	100,0	22 476	100,0	23 046	100,0

Pro srovnání a kontext celého kraje dále přikládáme počty obyvatel jednotlivých SO ORP Plzeňského kraje (Tabulka 2) ke konci roku 2023. Z dat vyplývá, že Přeštice představuje jeden z menších regionů Plzeňského kraje.

Tabulka 2 Srovnání počtu obyvatel SO ORP Plzeňského kraje k 31. 12. 2023

SO ORP	Počet obyvatel
Blovice	12 593
Domažlice	40 840
Horažďovice	11 481
Horšovský Týn	15 280
Kralovice	23 002
Klatovy	51 970
Nepomuk	11 266
Nýřany	60 419

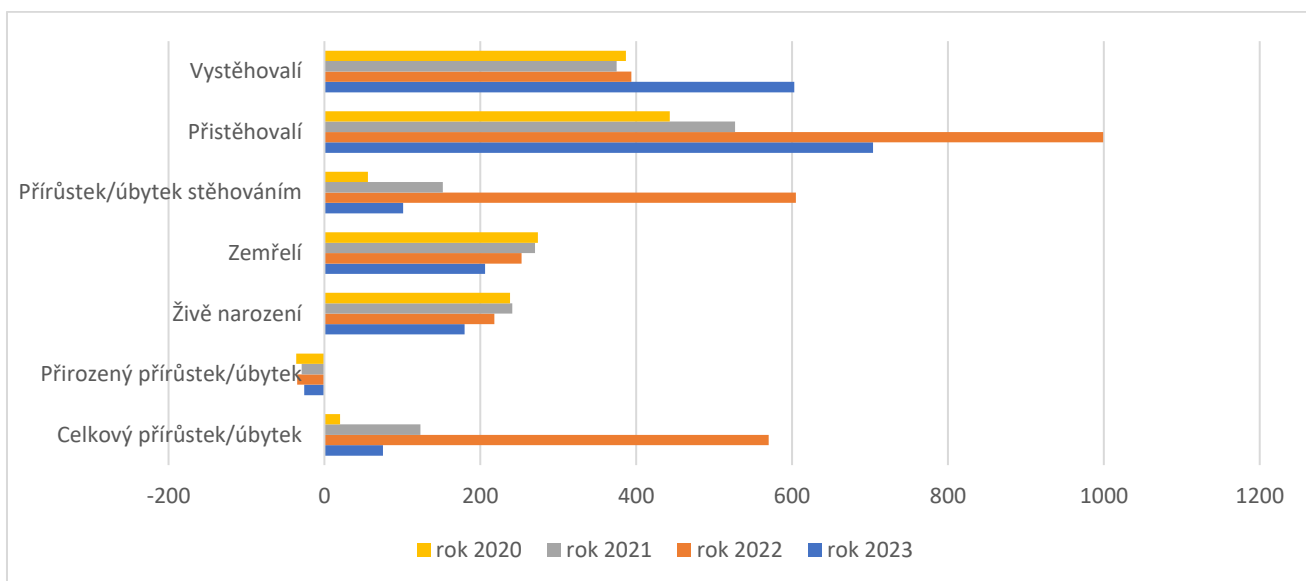
Spolufinancováno Evropskou unií

SO ORP	Počet obyvatel
Plzeň	206 013
Přeštice	23 121
Rokycany	50 804
Stod	24 613
Stříbro	17 920
Sušice	23 787
Tachov	40 265

Zdroj: Český statistický úřad

Graf 1 dále zobrazuje vývoj přírůstku obyvatel od roku 2020 do roku 2023 v řešeném území. Na rozdíl od výše uvedených dat se zde silně promítá situace spojená s válkou na Ukrajině. K roku 2022 je vidět silný nárůst počtu obyvatel stěhováním. Z celkového hlediska v celém sledovaném období převyšuje přirozený úbytek obyvatel jeho přírůstek, kladný přírůstek je tak tvořen výhradně stěhováním.

Graf 1 Vývoj přírůstku obyvatel v SO ORP Přeštice od roku 2020

Zdroj: Český statistický úřad

Z přírůstku obyvatel jsme ve vztahu k řešenému tématu vybrali některé konkrétní ukazatele. Počet živě narozených dětí, z toho mimo manželství a průměrný věk matky při narození prvního dítěte zobrazuje Tabulka 3. Zejména druhý a třetí faktor pak může hrát roli v tématu ohrožení dítěte.

Všechny ukazatele jsou srovnány s ostatními SO ORP Plzeňského kraje. Na Přešticku došlo od roku 2020 k velmi malému poklesu počtu živě narozených dětí, stejně jako ve většině ostatních SO ORP.

Spolufinancováno Evropskou unií

Téměř žádná změna ani výkyv proti zbytku kraje není na Přesticku patrný v počtu živě narozených dětí mimo manželství. Je potřeba upozornit, že se nemusí jednat o matky samoživitelky, pouze o nesezdané páry. Nárůst či pokles tedy nemusí přesně ukazovat počty dětí více ohrožených zanedbáním péče apod.

Svou roli může hrát také průměrný věk matky při narození prvního dítěte. Nižší věk může znamenat větší pravděpodobnost nedostatečného uspokojení potřeb dítěte. Napříč Plzeňským krajem nelze pozorovat konkrétní trendy, průměrný věk spíše kolísá a v řešeném území se téměř nezměnil.

Tabulka 3 Vybrané aspekty přirozeného přírůstku v SO ORP Přestice od roku 2020

Území SO ORP	Živě narození celkem				Živě narození mimo manželství				Průměrný věk matky při narození prvního dítěte matky při narození			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Klatovy	524	458	451	383	272	232	224	197	28,9	28,6	29,4	30,1
Blovice	123	122	141	93	64	61	66	37	27,9	27,6	28,3	31,2
Tachov	361	396	349	284	178	213	201	155	28,5	28,2	28,1	30,1
Domažlice	379	443	359	319	195	248	179	159	28,5	29,1	28,8	30,5
Horažďovice	103	107	88	100	50	58	51	51	29,3	28,4	29	30,9
Horšovský Týn	144	133	134	112	72	58	75	48	28	28,6	27	30
Kralovice	209	232	210	168	110	124	135	87	27,6	29,1	29	30,4
Nepomuk	84	101	80	93	39	53	38	45	29,9	28,4	28	29,9
Nýřany	600	632	567	530	284	290	286	245	28,3	29,2	28,5	30,9
Plzeň	1 985	1 988	1 863	1 695	897	905	846	772	29,6	30,1	29,8	31,4
Přestice	238	241	218	180	107	120	104	91	29,4	29,3	29,3	31,6
Rokycany	506	463	469	437	270	248	233	220	27,9	28,8	29,3	31,1
Stod	242	226	233	210	128	110	127	107	28,5	29,4	27,8	31
Stříbro	173	183	145	165	110	112	81	90	28,1	26,9	29,4	30,1
Sušice	205	208	202	173	115	113	114	155	27,7	27,7	29,1	30,8

Zdroj: Český statistický úřad

Dalším významným faktorem řešeného tématu je úplnost rodiny. Do určité míry může toto téma nastínit počet sňatků a zejména rozvodů (Tabulka 4). Tato data porovnáváme pouze s dalšími SO ORP, která jsou součástí projektu. Zatímco počet sňatků v řešeném území ubývá, počet rozvodů se příliš nemění.

Spolufinancováno Evropskou unií

Tabulka 4 Sňatky a rozvody ve vybraných SO ORP Plzeňského kraje od roku 2020

Území SO ORP	Sňatky				Rozvody			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Blovice	55	55	80	50	24	23	24	20
Horažďovice	47	48	40	56	31	20	12	22
Klatovy	211	195	253	210	107	107	88	93
Kralovice	92	96	123	80	36	39	39	46
Nýřany	268	268	287	257	125	138	116	103
Přeštice	87	98	102	102	40	44	37	54

Zdroj: Český statistický úřad

K datům za obyvatelstvo následují ještě tři poměrně důležité a vzájemně související tabulky (Tabulka 5, Tabulka 6 a Tabulka 7). Ty zobrazují počty hospodařících domácností složených z neúplných rodin – celkový počet, počet osamělých otců a osamělých matek. Data jsou dále rozdělena podle počtu dětí v takových rodinách a průměrného počtu závislých dětí na domácnost. SO ORP Přeštice nepředstavuje výjimečnou situaci co do absolutního počtu takových domácností ani průměru počtu závislých dětí na domácnost.

Tabulka 5 Hospodařící domácnosti dle počtu závislých dětí v roce 2021 v SO ORP Plzeňského kraje – neúplné domácnosti celkem

Území	Hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou celkem	v tom podle počtu závislých dětí				Počet závislých dětí celkem	Průměrný počet závislých dětí v domácnosti
		0	1	2	3 a více		
Plzeňský kraj	26 949	11 170	10 123	4 717	939	22 652	0,8
Blovice	525	261	157	90	17	391	0,7
Domažlice	1 811	780	645	322	64	1 502	0,8
Horažďovice	497	250	142	86	19	379	0,8
Horšovský Týn	618	266	222	98	32	532	0,9
Klatovy	2 345	973	827	440	105	2 043	0,9
Kralovice	935	420	339	146	30	728	0,8
Nepomuk	492	250	133	94	15	370	0,8
Nýřany	2 461	1 015	958	398	90	2 041	0,8
Plzeň	9 388	3 600	3 807	1 684	297	8 166	0,9
Přeštice	994	457	333	178	26	769	0,8
Rokycany	2 237	973	813	386	65	1 800	0,8
Stod	1 098	441	428	193	36	935	0,9

Spolufinancováno Evropskou unií

Stříbro	730	310	271	120	29	603	0,8
Sušice	1 110	480	401	181	48	917	0,8
Tachov	1 708	694	647	301	66	1 476	0,9

Zdroj: Český statistický úřad – SLDB 2021

Tabulka 6 Hospodařící domácnosti dle počtu závislých dětí v roce 2021 v SO ORP Plzeňského kraje – osamělý otec

Území	Hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou celkem	v tom podle počtu závislých dětí				Počet závislých dětí celkem	Průměrný počet závislých dětí v domácnosti
		0	1	2	3 a více		
Plzeňský kraj	4 340	2 171	1 553	540	76	2 873	0,7
Blovice	97	55	30	10	2	56	0,6
Domažlice	324	167	106	46	5	215	0,7
Horažďovice	83	46	25	9	3	52	0,6
Horšovský Týn	107	49	39	14	5	85	0,8
Klatovy	393	212	120	53	8	251	0,6
Kralovice	186	99	70	15	2	106	0,6
Nepomuk	74	46	23	5	-	33	0,4
Nýřany	456	220	171	54	11	313	0,7
Plzeň	1 281	586	493	180	22	923	0,7
Přeštice	171	100	54	16	1	89	0,5
Rokycany	406	206	144	48	8	265	0,7
Stod	196	96	74	24	2	128	0,7
Stříbro	122	62	43	16	1	78	0,6
Sušice	169	97	53	18	1	92	0,5
Tachov	275	130	108	32	5	187	0,7

Zdroj: Český statistický úřad – SLDB 2021

Tabulka 7 Hospodařící domácnosti dle počtu závislých dětí v roce 2021 v SO ORP Plzeňského kraje – osamělá matka

Území	Hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou celkem	v tom podle počtu závislých dětí				Počet závislých dětí celkem	Průměrný počet závislých dětí v domácnosti
		0	1	2	3 a více		
Plzeňský kraj	22 609	8 999	8 570	4 177	863	19 779	0,87

Spolufinancováno Evropskou unií

Blovíce	428	206	127	80	15	335	0,78
Domažlice	1 487	613	539	276	59	1 287	0,87
Horažďovice	414	204	117	77	16	327	0,79
Horšovský Týn	511	217	183	84	27	447	0,87
Klatovy	1 952	761	707	387	97	1 792	0,92
Kralovice	749	321	269	131	28	622	0,83
Nepomuk	418	204	110	89	15	337	0,81
Nýřany	2 005	795	787	344	79	1 728	0,86
Plzeň	8 107	3 014	3 314	1 504	275	7 243	0,89
Přeštice	823	357	279	162	25	680	0,83
Rokycany	1 831	767	669	338	57	1 535	0,84
Stod	902	345	354	169	34	807	0,89
Stříbro	608	248	228	104	28	525	0,86
Sušice	941	383	348	163	47	825	0,88
Tachov	1 433	564	539	269	61	1 289	0,90

Zdroj: Český statistický úřad – SLDB 2021

6. Bydlení

Z hlediska bydlení přináší zajímavá data Mapa vzdělávání⁴, která vedle jiných ukazatelů přináší také poměr dětí v bytové nouzi (tj. žijící v azylovém domě, na ubytovně, v přelidněných bytech či v nejistém bydlení apod.).

Obrázek 3 zobrazuje data za jednotlivé SO ORP Plzeňského kraje včetně průměru za celou ČR. Řešené území se v rámci kraje řadí na jednu z nejnižších příček, poměrně nízko pod průměrem celého kraje, který činí 1,2 %. Sociálně podobné SO ORP v ČR jsou pak například Horažďovice, Třebíč, Vsetín či Vyškov.

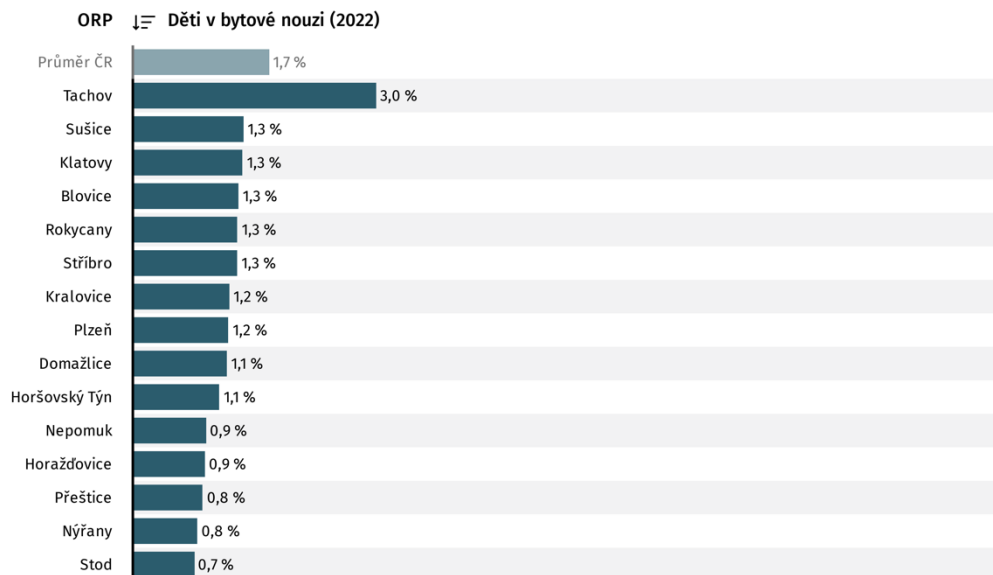
⁴ Mapa vzdělávání obsahuje datové analýzy a výzkumně podložená řešení vzdělávacích nerovností v ČR. Zpracovala ji organizace PAQ Research v únoru 2022, aktualizace proběhla v říjnu 2023.

Spolufinancováno Evropskou unií

Obrázek 3 Děti v bytové nouzi k roku 2022

Děti v bytové nouzi (2022) po ORP, pouze Plzeňský kraj

Zdroj dat: Iniciativa Za bydlení, MPSV, SLDB 2021

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

7. Nezaměstnanost

Nezaměstnanost může představovat v oblasti ohrožení dítěte velmi důležitý faktor. Tabulka 8 obsahuje srovnání uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob v jednotlivých SO ORP Plzeňského kraje. Řešené území si vede v celém Plzeňském kraji velmi dobře, zejména ve srovnání vzhledem k celkovému počtu obyvatel regionu. Nízký je, jak počet uchazečů o zaměstnání, tak i podíl nezaměstnaných osob.

Tabulka 8 Nezaměstnanost v Plzeňském kraji k 31. 12. 2022

Území	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce		Podíl nezaměstnaných osob (%)		
	celkem	dosažitelní	celkem	muži	ženy
Plzeňský kraj	11 970	10 792	2,94	2,62	3,29
Blovice	181	167	2,19	1,73	2,70
Domažlice	747	697	2,78	2,41	3,18
Horažďovice	263	245	3,44	3,55	3,32

Spolufinancováno Evropskou unií

Horšovský Týn	260	232	2,49	2,27	2,74
Klatovy	783	676	2,16	2,17	2,15
Kralovice	605	527	3,70	3,49	3,92
Nepomuk	275	254	3,73	3,30	4,23
Nýřany	1 207	1 096	2,92	2,66	3,19
Plzeň	3 320	2 928	2,48	2,09	2,88
Přeštice	300	278	1,95	1,67	2,25
Rokycany	1 162	1 085	3,53	2,84	4,26
Stod	212	179	1,21	1,07	1,36
Stříbro	358	324	2,98	2,52	3,48
Sušice	771	717	4,95	4,74	5,16
Tachov	920	850	3,56	3,47	3,65

Zdroj: Český statistický úřad

Dále uvádíme vývoj počtu dosažitelných uchazečů, pracovních míst v evidenci ÚP a podílu nezaměstnaných osob v řešeném území (Tabulka 9). Z tabulky je patrné, že od roku 2020 klesají všechny uvedené ukazatele. Pro dokreslení vývoje volných pracovních míst a uchazečů uvádíme následně také Graf 2. Z něj lze vyčíst, že z dlouhodobějšího hlediska byly hodnoty uchazečů o zaměstnání i volných pracovních míst spíše průměrné. V žádném roce nedošlo k situaci, kdy by počet uchazečů převýšil počet pracovních míst.

Tabulka 9 Dosažitelní uchazeči o zaměstnání dle pohlaví v SO ORP Přeštice – k 31. 12. daného roku a 30. 6. 2023

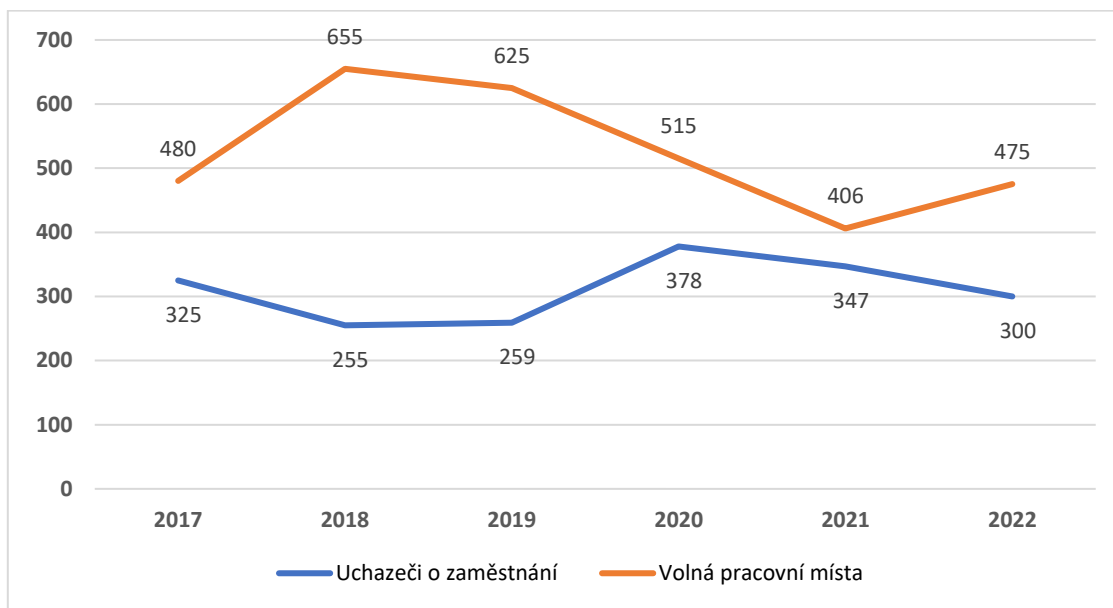
Období	Muži	Ženy	Celkem	Podíl nezaměstnaných osob	Pracovní místa v evidenci ÚP
2020	174	185	359	2,4	515
2021	158	152	310	2,1	406
2022	122	156	278	2,0	475
2023	96	156	252	-	350

Zdroj: Český statistický úřad

Graf 2 Vývoj uchazečů a volných pracovních míst k 31. 12. daného rok

Spolufinancováno Evropskou unií

Zdroj: Český statistický úřad – graf vytvořilo CpKP ZČ

Spolufinancováno Evropskou unií

8. Zadluženost

Vedle nezaměstnanosti je zadluženost také jedním z klíčových faktorů v tématu ohrožení dětí. Veškerá data uvedená níže (Tabulka 10) jsou převzata z mapy exekucí⁵. Z dat je patrné, že vývoj v řešeném území zhruba odpovídá trendům celého Plzeňského kraje. Meziročně došlo ke snížení počtu osob v exekuci, tudíž i podílu osob v exekuci a celkového počtu exekucí. Zvyšuje se pouze počet exekucí na osobu.

Tabulka 10 Vývoj zadluženosti v řešeném území od roku 2019

Území	2019		2021		2022		2023	
	SO ORP Přeštice	Plzeňský kraj	SO ORP Přeštice	Plzeňský kraj	SO ORP Přeštice	Plzeňský kraj	SO ORP Přeštice	Plzeňský kraj
Počet osob starších 15 let	19 239	498 206	18 784	487 994	18 784	487 994	18 534	490 442
Počet osob v exekuci	1 112	44946	891	37099	899	35632	852	34 866
Podíl osob v exekuci (%)	5,78	9,02	4,74	7,6	4,79	7,3	4,6	7,1
Průměrný počet exekucí na osobu	6,0	5,5	6,3	6,1	6,2	5,9	9,3	6,0
Celkový počet exekucí	6 645	249 128	5 599	225 747	5 598	210 168	5 383	208 857

Zdroj: Mapa exekucí

9. Trestná činnost

Dalším poměrně důležitým ukazatelem jsou trestné činy a přestupky spáchané v území. Tabulka 11 shrnuje vývoj počtu spáchaných trestných činů a přestupků dle věku pachatele. Z tabulky vyplývá, že děti a mládež do 18 let věku páchají ročně spíše jednotky přestupků či trestných činů, meziročně se tyto počty příliš nemění. Tabulka 12 pak naopak obsahuje činy spáchané na dětech. Celkový počet se meziročně příliš nemění a představuje pouze jednotky případů, v některých letech nebyly zaznamenány žádné trestné činy konkrétní povahy. Největší podíl trestných činů představuje zanedbání povinné výživy, což je standardní situace, která se neliší od ostatních SO ORP v kraji.

Tabulka 11 Počet trestných činů a přestupků dle věku pachatele v SO ORP Přeštice od roku 2020

		Trestné činy	Přestupky
0–14	2020	2	6
	2021	1	5
	2022	2	6
15–18	2020	5	10
	2021	3	9

⁵ Data za rok 2020 nejsou dostupná.

Spolufinancováno Evropskou unií

		Trestné činy	Přestupky
19–25	2022	6	9
	2020	30	125
	2021	18	139
	2022	30	148
26–64	2020	129	667
	2021	124	717
	2022	118	991
65 +	2020	4	99
	2021	1	111
	2022	1	93

Zdroj: PČR

Tabulka 12 Počet trestných činů spáchaných na dětech v SO ORP Přestice od roku 2020

Povaha skutku	Rok	Počet
Celkem	2020	10
	2021	13
	2022	15
Z toho		
Násilná TČ	2020	1
	2021	0
	2022	4
Mravnostní TČ	2020	3
	2021	2
	2022	1
Majetková TČ (krádeže)	2020	1
	2021	3
	2022	0
Zanedbání povinné výživy	2020	5
	2021	8
	2022	10

Zdroj: PČR

10. Školství

Školství představuje nedílnou součást tématu ohrožených dětí. Tabulka 13, Tabulka 14 a Tabulka 15 shrnují přehled jednotlivých školských zařízení (MŠ, ZŠ a SŠ) v řešeném území včetně jejich maximální kapacity. Celkový počet žáků za poslední tři školní roky je pak uveden v tabulce 17.

Spolufinancováno Evropskou unií

Tabulka 13 Přehled MŠ na území SO ORP Přeštice k roku 2023

MŠ na území SO ORP Přeštice	Statut	Kapacita
Mateřská škola Borovy	p.o.	28
Mateřská škola Oplot	p.o.	20
Mateřská škola Merklín	p.o.	85
Mateřská škola Přeštice, Gagarinova 202	p.o.	84
Mateřská škola Příchovice	p.o.	38
Mateřská škola Štěnovice	p.o.	159
Mateřská škola Chlumčany	p.o.	75
Mateřská škola Přeštice, Dukelská 959	p.o.	188
Základní škola a mateřská škola Řenče	p.o.	43
Základní škola a mateřská škola Skočice	p.o.	26
Základní škola a mateřská škola Dolní Lukavice	p.o.	66
Základní škola a Mateřská škola Horšice	p.o.	25
Základní škola a mateřská škola Lužany	p.o.	25
Mateřská škola Soběkury	p.o.	24
Kapacita celkem	-	886

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

Tabulka 14 Přehled ZŠ na území SO ORP Přeštice k roku 2023

ZŠ na území SO ORP Přeštice	Statut	Kapacita
Základní škola speciální a Praktická škola Diakonie ČCE Merklín	školská právnická osoba	100
Základní škola a mateřská škola Řenče	p.o.	60
Základní škola Chlumčany	p.o.	350
Základní škola Merklín	p.o.	250
Základní škola Josefa Hlávky Přeštice	p.o.	1200
Základní škola Štěnovice	p.o.	590
Základní škola a mateřská škola Skočice	p.o.	60
Základní škola a mateřská škola Dolní Lukavice	p.o.	80
Základní škola a Mateřská škola Horšice	p.o.	60
Základní škola a mateřská škola Lužany	p.o.	60
Kapacita celkem	-	2 810

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

Tabulka 15 Přehled SŠ a území SO ORP Přeštice k roku 2023

SŠ na území SO ORP Přeštice	Statut	Kapacita
Základní škola speciální a Praktická škola Diakonie ČCE Merklín	školská právnická osoba	24

Spolufinancováno Evropskou unií

Zdroj: *Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT*

Tabulka 16 Počet žáků a studentů vzdělávacích zařízení v SO ORP Přeštice od školního roku 2020/2021

Školní rok	MŠ	ZŠ	SŠ
2020/2021	770	2188	11
2021/2022	788	2213	11
2022/2023	812	2306	16

Zdroj: *MŠMT*

Pro téma ohrožených dětí jsou v oblasti školství klíčové zejména dva ukazatele. Tabulka 17 shrnuje počty žáků, kteří ukončili základní vzdělání za poslední tři školní roky. Z celkového počtu jsou pak vyčísleni žáci, kteří opustili základní vzdělávání v 7. a 8. ročníku. Počet těchto žáků se meziročně příliš nemění, celkem opustilo za poslední 3 školní roky předčasně 24 žáků.

Tabulka 17 Počty žáků, kteří ukončili základní vzdělávání v SO ORP Přeštice od školního roku 2020/2021

Školní rok	Celkem	v 7. ročníku	v 8. ročníku
2020/2021	208	1	10
2021/2022	216	0	6
2022/2023	239	1	6

Zdroj: *MŠMT*

Druhý zajímavý ukazatel shrnuje Tabulka 18. Jedná se o žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), konkrétně v kategorii odlišné kulturní prostředí či životní podmínky⁶, dále rozdělené do kategorií:

- **K** – vzdělávací potřeby vyplývající zejména z odlišného kulturního prostředí v rodině žáka, malé znalosti kultury české společnosti, omezené znalosti vyučovacího jazyka vč. užívání jiného než vyučovacího jazyka v rodině žáka.
- **Z** – speciální vzdělávací potřeby vyplývající zejména z jiných životních podmínek v rodině žáka, obvykle se jedná o dlouhodobé se vyskytující životní okolnosti, např. sociální vyloučení, výraznou chudobu nebo jiné.
- **V** – speciální vzdělávací potřeby vyplývají z kombinace více faktorů (např. příslušníci etnických menšin, pokud se v rodině nemluví vyučovacím jazykem, platí odlišná kulturní pravidla a rodina je sociálně vyloučená).⁷

⁶ V tabulce nejsou shrnuta data za další SVP (zdravotní postižení apod.), protože z hlediska ohrožení dítěte se zpravidla nejedná o primární problém, který by sám o sobě vedl (v krajním případě) k odebrání dítěte (viz také kapitola Úvod k problematice ohrožení dětí a jejich odebrání).

⁷ Definice jsou převzaty ze statistik MŠMT ČR

Spolufinancováno Evropskou unií

Z uvedených dat vyplývá, že nejvíce dětí s tímto typem SVP je v základním vzdělávání, kde došlo za poslední dva školní roky k poměrně velkému nárůstu. Dá se předpokládat, že se jedná o situaci spojenou s příchodem uprchlíků z Ukrajiny.

Tabulka 18 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v SO ORP Přeštice od školního roku 2020/2021

Kategorie SVP		2020/2021			2021/2022			2022/2023		
		MŠ	ZŠ	SŠ	MŠ	ZŠ	SŠ	MŠ	ZŠ	SŠ
Odlišné kulturní prostředí či životní podmínky		1	11	0	6	12	0	6	29	1
Z toho kategorie	K	0	6	0	5	3	0	6	15	0
	Z	1	3	0	1	7	0	0	8	1
	V	0	2	0	0	2	0	0	6	0

Zdroj: MŠMT

11. Sociální oblast

Sociální dávky představují zajímavá data ve vztahu k tématu ohrožených dětí. Níže jsme se zaměřili zejména na dávky hmotné nouze – příspěvek na živobytí (PnŽ), doplatek na bydlení (DnB) a mimořádnou okamžitou pomoc (MOP). Dále na dávky státní sociální podpory – příspěvek na bydlení (PnB) a přídavek na dítě. V poslední řadě uvádíme příspěvek na úhradu potřeb dítěte.

Data za dávky hmotné nouze shrnuje Tabulka 19 a Tabulka 20. PnŽ a DnB jsou kromě celkového počtu vyplacených dávek vyčísleny také dle počtu rodin s minimálně jedním nezaopatřeným dítětem, což umožňuje přesněji vyčíslit počet rodin, kde mohou být nedostatečně zajištěny všechny potřeby dětí. Toto dělení je uvedeno u těchto dvou dávek hmotné nouze vzhledem k jejich větší „závažnosti“ či „váze“ ve vztahu k tématu ohrožených dětí. U obou dávek je vidět spíše kolísavý charakter, meziročně nedošlo ve sledovaném období k téměř žádné výrazné změně. Narozdíl od ostatních uvedených SO ORP v Plzeňském kraji je v řešeném území poměrně malý podíl rodin s minimálně jedním nezaopatřeným dítětem.

Co se týče dávky MOP, příjemce dle počtu nezaopatřených dětí nelze vyčlenit. Vyšší čerpání této dávky v roce 2022 bylo u některých ORP způsobeno zejména výplatou této dávky ukrajinským občanům s dočasnou ochranou v březnu 2022.

Tabulka 19 Přehled PnŽ a DnB za vybrané SO ORP Plzeňského kraje od roku 2020

Typ dávky	Území SO ORP	2020			2021			2022		
		Celkem	z toho		Celkem	z toho		Celkem	z toho	
			Dom. s ND ⁸	vyplacená suma (v tis. Kč)		Dom. s ND	vyplacená suma (v tis. Kč)		Dom. s ND	vyplacená suma (v tis. Kč)

⁸ Domácnosti s minimálně jedním nezaopatřeným dítětem

Spolufinancováno Evropskou unií

Příspěvek na živobytí	Blovice	421	222	1749	489	243	2165	427	222	2043
	Horažďovice	369	132	1710	349	180	1455	363	132	1629
	Klatovy	1737	583	6848	1963	740	7751	1730	583	7553
	Kralovice	1333	440	5182	1438	452	5300	1334	440	6106
	Nýřany	2077	796	8444	2173	860	8619	2152	796	9348
	Přeštice	611	129	2054	661	183	2290	580	129	2173
Doplatek na bydlení	Blovice	265	194	1213	295	183	1481	220	135	1161
	Horažďovice	152	89	472	137	59	355	147	41	418
	Klatovy	899	449	2545	967	417	2592	858	339	2993
	Kralovice	538	173	1996	549	155	2003	473	142	1853
	Nýřany	1188	620	5187	1242	627	5427	1188	594	5078
	Přeštice	416	170	1862	426	146	2113	392	120	1816

Zdroj: MPSV ČR

Tabulka 20 Přehled MOP za vybrané SO ORP Plzeňského kraje od roku 2020

Území SO ORP	počet vyplacených dávek v roce			vyplacená suma (v tis. Kč) v roce		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Blovice	14	22	71	48	103	195
Horažďovice	8	20	83	22	75	223
Klatovy	154	104	569	387	255	1 509
Kralovice	62	150	280	249	270	796
Nýřany	230	540	391	711	1132	1 087
Přeštice	16	36	178	82	167	471

Zdroj: MPSV ČR

Přehled dávek státní sociální podpory je uveden v Tabulka 21. Zde je patrný poměrně silný meziroční nárůst počtu dávek a tím i vyplacené sumy za rok. V řešeném území narostl počet dávek zhruba o 50 % od roku 2020, vyplacená suma se zdvojnásobila. Oproti ostatním SO ORP se ale situace nijak nevymyká průměru, ačkoliv se řešené území z hlediska nárůstu vyplacených dávek pohybuje spíše na horní hranici průměru v porovnání s ostatními SO ORP.

Tabulka 21 Přehled dávek státní sociální podpory za vybrané SO ORP Plzeňského kraje od roku 2020

Typ dávky	Území SO ORP	počet vyplacených dávek v roce			vyplacená suma (v tis. Kč) v roce		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
Přídavek na dítě	Blovice	3101	3272	3793	2534	3957	4334
	Horažďovice	2648	2775	3473	2212	2647	4074
	Klatovy	8252	8722	10620	6825	8421	12521
	Kralovice	4343	4675	6274	3495	4368	7081

Spolufinancováno Evropskou unií

	Nýřany	8852	9336	11639	7157	8819	13214
	Přeštice	2369	2433	3668	1993	2379	4353
Příspěvek na bydlení	Blovice	962	919	1181	2702	2466	3934
	Horažďovice	938	778	1103	2326	2026	2971
	Klatovy	2524	2553	3204	8055	8005	10891
	Kralovice	2130	2261	3122	6189	7055	10868
	Nýřany	2922	3046	4437	10223	11491	17981
	Přeštice	746	728	1156	2020	2051	4065

Zdroj: MPSV ČR

Poslední dávkou, kterou je zajímavé sledovat ve vztahu k tématu ohrožených dětí je příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Ta náleží pěstounům nezletilého dítěte, osobám, které převzaly nezletilé dítě do péče jiné fyzické osoby či nezletilým nezaopatřeným dětem, které byly do zletilosti v pěstounské péči. Vývoj vyplácení této dávky je uveden v Tabulka 22. Ve většině regionů SO ORP počet vyplacených dávek spíše kolísá, v řešeném území je vidět výraznější nárůst v roce 2022, podobně jako v SO ORP Klatovy.

Tabulka 22 Přehled příspěvku na úhradu potřeb dítěte ve vybraných SO ORP Plzeňského kraje od roku 2020

Typ dávky	Území SO ORP	počet vyplacených dávek v roce			vyplacená suma (v tis. Kč) v roce		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
Příspěvek na úhradu potřeb dítěte	Blovice	421	374	363	2725	2443	2537
	Horažďovice	218	237	285	1313	1536	1702
	Klatovy	713	728	1067	4248	4482	6146
	Kralovice	479	435	453	2994	2814	2969
	Nýřany	1161	1223	1379	7028	7471	8775
	Přeštice	188	181	260	1228	1161	1587

Zdroj: MPSV ČR

11.1. Mapa vzdělávání – Socioekonomické znevýhodnění a destabilizující chudoba v regionech

Zajímavý průřez stavem sociální oblasti přináší již výše zmiňovaná Mapa vzdělávání, která pracuje s ukazateli socioekonomické znevýhodnění a destabilizující chudoba. Ačkoliv jsou tyto ukazatele v mapě vzdělávání primárně vztaheny ke vzdělávacím výsledkům, pro naše potřeby dobře shrnují celkovou situaci rodin a dětí v jednotlivých SO ORP Plzeňského kraje. **Destabilizující chudoba** se projevuje exekucemi, bytovou nouzí rodin a životem v sociálně vyloučeném prostředí. **Sociální znevýhodnění regionů** se projevuje zejména nezaměstnaností a nižším vzděláním.

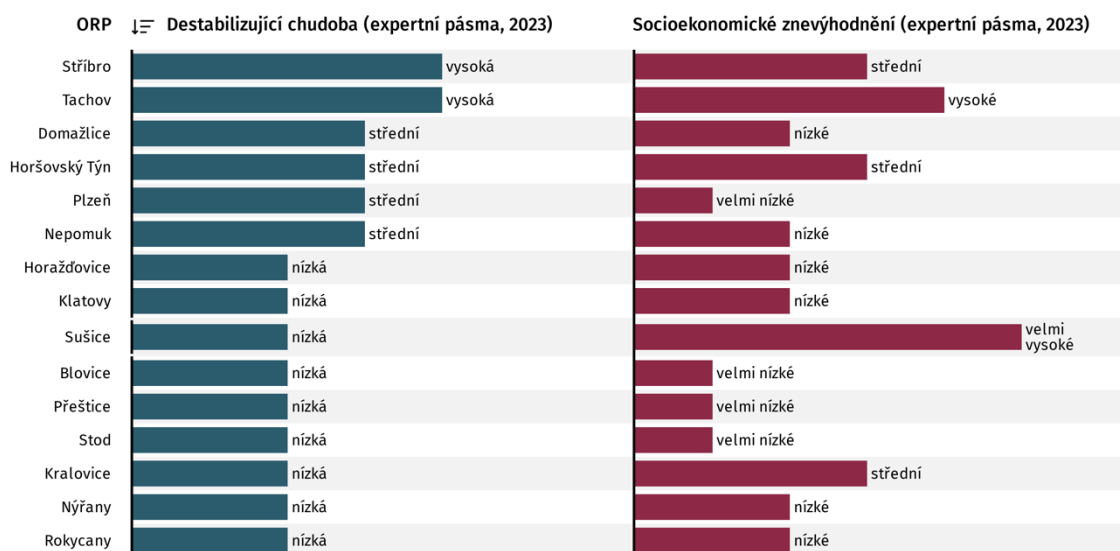
Obrázek 4 níže porovnává jednotlivé SO ORP v Plzeňském kraji. Řešené území je v porovnání s ostatními SO ORP v kraji na nejnižší hranici společně s regiony Stod a Blovice.

Spolufinancováno Evropskou unií

Obrázek 4 Destabilizující chudoba a socioekonomické znevýhodnění k roku 2023

Destabilizující chudoba (expertní pásma, 2023) a Socioekonomické znevýhodnění (expertní pásma, 2023) po ORP, pouze Plzeňský kraj

Zdroj dat: PAQ Research (výpočet), ČSÚ, ASZ, Exekutorská komora, GAC

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

12. Analýza dostupnosti sociálních služeb v ORP Přeštice

Analýza poskytovaných sociálních služeb se zaměřuje na identifikaci jednotlivých poskytovatelů v řešeném území, jimi poskytovaných služeb a současně se snaží reflektovat základní problematická místa stávajícího systému sociálních služeb.

12.1. Cíle analýzy

Cílem dokumentu je kvalitativní zhodnocení aktuálního stavu sociálních služeb na území SO ORP Přeštice, a to prostřednictvím identifikace již poskytovaných sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, jejich poskytovatelů a také organizací poskytujících související a návazné služby.

Dalším cílem analýzy bylo vytvoření přehledu, který bude obsahovat:

- (1) základní údaje o poskytovatelích (sídlo, kontaktní údaje, právní formu);
- (2) zaměření jejich činnosti (typy poskytovaných služeb a jejich popis);
- (3) cílovou skupinu uživatelů služeb;
- (4) identifikaci problematických oblastí.

Spolufinancováno Evropskou unií

12.2. Přehled místních sociálních služeb v SO ORP Přeštice

Přehled poskytovatelů včetně jejich právní formy, kteří byli k lednu 2025 registrováni v **Registru poskytovatelů sociálních služeb** a kteří na území SO ORP Přeštice mají sídlo nebo pobočku, je uveden v **tabulce 24**.

Tabulka 24. Poskytovatelé sociálních služeb sídlících v SO ORP Přeštice

Poskytovatel	Právní forma
Diakonie ČCE – středisko ZČ	721 - Církve a náboženské společnosti
Město Přeštice	801 - Obec

Zdroj: Číselník právních forem MPMR ČR, Registr poskytovatelů sociálních služeb

Tabulka 25 prezentuje sociální služby poskytované v řešeném území poskytovatelem se sídlem či pobočkou v ORP Přeštice, primárně řazené podle svého druhu a typu služby s uvedením formy a identifikátoru v souladu s registrací služby a zákonem 108/2006 Sb., o sociálních službách. V tabulce je kromě názvu poskytovatele také uveden název a adresa zařízení.

Tabulka 235. Druhy, formy a typy sociálních služeb v SO ORP Přeštice

Druh	Typ služby	Zařízení sociální služby, adresa	Poskytovatel
Služby sociální péče	Odlehčovací služby (P)	Pírko pro osoby s postižením Merklín 194, Merklín u Přeštic	Diakonie ČCE – středisko ZČ
		Pírko pro osoby s postižením Merklín 194, Merklín u Přeštic	
	Pečovatelské služby (A, T)	Město Přeštice Máchova 556, Přeštice	Město Přeštice

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb MPSV

Kromě místních poskytovatelů sociálních služeb mohou občané Přešticka využívat i další terénní sociální služby s celokrajskou či celorepublikovou působností působící v Plzeňském kraji. Přehled všech sociálních služeb dostupných v Plzeňském kraji je k dispozici v katalogu poskytovatelů v Plzeňském kraji⁹. Podrobnější informace k vybraným službám, které řešené území obsluhují pouze terénně, jsou uvedeny v kapitole 12.10.

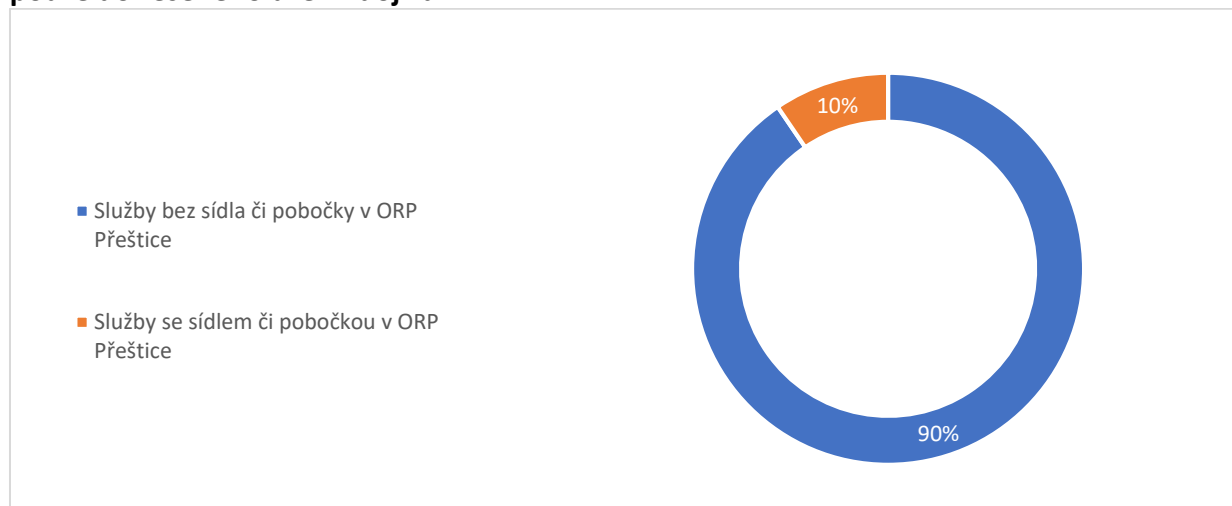
Graf 3 zobrazuje poměr sociálních služeb, které mají v území ORP Přeštice sídlo či pobočku a sociálních služeb, které do daného území pouze dojíždí, a to zejména z města Plzeň, v jednom případě z Klatov.

⁹ <https://socialnisluzby.plzensky-kraj.cz/ExternalLinks/Index/16>

Spolufinancováno Evropskou unií

Graf 3 Poměr počtu sociálních služeb se sídlem či pobočkou v ORP Přeštice a služeb, které pouze do řešeného území dojíždí

12.3. Druhy, formy a typy sociálních služeb na Přešticku

Podle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách, se rozdělují sociální služby na služby **sociálního poradenství**, služby **sociální péče** a služby **sociální prevence**, přičemž základní sociální poradenství poskytuje zdarma každý poskytovatel.

V řešeném území jsou místními poskytovateli zastoupeny pouze služby sociální péče, a to dvěma poskytovateli, kteří realizují 2 sociální služby – odlehčovací službu a pečovatelskou službu pro cílovou skupinu projektu, jako dokládá tabulka č. 25.

Ostatní druhy sociálních služeb jsou poskytovány pouze terénní formou poskytovateli, kteří mají sídlo v jiných částech Plzeňského kraje, více v kapitole 5.

12.4. Formy sociálních služeb na Přešticku

Podle formy poskytování se sociální služby dále dělí na pobytové, ambulantní a terénní¹⁰. Pobytové služby jsou spojené s ubytováním v zařízení sociálních služeb (např. domovy pro osoby se zdravotním postižením), ambulantní služby jsou poskytovány v zařízení sociálních služeb a osoby za nimi dochází (např. poradny, ambulantní střediska pečovatelské služby aj.), terénní služby jsou poskytovány v přirozeném sociálním prostředí osob (např. v místě bydliště osob nebo v případě doprovázení na jiných místech). Některé sociální služby, jako např. pečovatelská služba, odborné sociální poradenství, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociální rehabilitace aj. mohou být poskytovány v kombinaci více forem poskytování. Přehled služeb členěných dle formy poskytování je uveden v tabulce 2.

Pobytovou formou jsou na Přešticku poskytovány 2 odlehčovací služby, které realizuje organizace Diakonie ČCE – středisko ZČ.

¹⁰ §33 zákona č. 108/2006 Sb.

Spolufinancováno Evropskou unií

Ambulantní formou je nabízena 1 sociální službou, konkrétně pečovatelskou službou poskytovanou Městem Přeštice.

Stejným počtem je zastoupenou **forma terénní**, kterou reprezentuje pečovatelská služba provozovaná Městem Přeštice.

12.5. Typy sociálních služeb na Přešticku

Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb. (dále jen zákon) definuje celkem 33 typů sociálních služeb, které je možné na území ČR poskytovat a které lze využívat.

Jak bylo v průběhu mapování regionu z registru a rozhovorů zjištěno, na území SO ORP Přeštice jsou občanům poskytovány **2 různé typy sociálních služeb**, což představuje 6 % ze všech typů sociálních služeb, které definuje zákon. Tyto typy sociálních služeb poskytuje v SO ORP Přeštice celkem 2 poskytovatelé.

Odlehčovací služby jsou terénní, ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí; cílem služby je umožnit pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek.

Tento typ služby je dle aktuálních zjištění přímo na Přešticku poskytován v pobytové formě 1 poskytovatelem (Diakonie ČCE – středisko ZČ) současně ve 2 zařízeních, které se odlišují specifikací cílové skupiny. Terénní formou jsou odlehčovací služby na Přešticku realizovány 1 poskytovatelem (SPOLU-DOMA, z.ú.).

Pečovatelská služba je terénní nebo ambulantní sociální služba určená osobám se sníženou soběstačností z důvodu věku, chronického onemocnění či zdravotního postižení, ale také rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc druhé osoby.

V řešeném území je pečovatelská služba realizována místní poskytovatelem Městem Přeštice terénní i ambulantní formou. Služba je poskytována terénní formou též poskytovateli se sídlem mimo ORP Přeštice, a to CPOS Město Touškov v obci Chlumčany a Domovinka – sociální služby, o.p.s. v oblastech sousedících s ORP Plzeň – město.).

Ostatní typy sociálních služeb jsou poskytovány pouze terénní formou poskytovateli, kteří nemají v ORP Přeštice sídlo ani pobočku a pouze do tohoto území dojíždí (viz. kapitola 5).

12.6. Cílové skupiny sociálních služeb na Přešticku

Zaměření poskytovatelů sociálních služeb na cílové skupiny vychází z typologie Ministerstva práce a sociálních věcí ČR je jím také určena specifikace sociální služby při její registraci. V tabulce 5 je uveden přehled cílových skupin, na které jsou sociální služby v řešeném území zaměřeny, a to včetně jejich věkových kategorií.

Na území SO ORP Přeštice jsou sociální služby poskytovány místními sociálními službami pouze **3 cílovým skupinám**, které dle kategorizace stanovuje MPSV ČR, a to na osobám se zdravotním

Spolufinancováno Evropskou unií

postižením (1), osobám s jiným zdravotním postižením (1), osoby s chronickým onemocněním (1).

Sociální služby pro další cílové skupiny jsou poskytovány pouze sociálními službami, které mají sídlo či pobočku mimo ORP Přeštice a své služby nabízí v daném území pouze terénní formou.

Přehled všech cílových skupin a jejich zastoupení v sociálních službách je uveden v tabulce 26.

Tabulka 26. Cílové skupiny sociálních služeb poskytovaných v SO ORP Přeštice

Cílová skupina	Věková kategorie	Typ služby	Poskytovatel
Osoby se zdravotním postižením	Bez omezení věku	Pečovatelská služba	Město Přeštice
Osoby s chronickým onemocněním	Bez omezení věku	Pečovatelská služba	Město Přeštice
Osoby s jiným zdravotním postižením	1 – 64 let	Odlehčovací služba	Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb (2025)

12.7. Dostupnost místních sociálních služeb na Přešticku

Místní a časová dostupnost sociálních služeb je uvedena v tabulce 27. Pečovatelská služba je místním poskytovatelem nabízena standardně každý pracovní den do odpoledních hodin a pak od 15:30 do 20:00, odlehčovací pobytová služba nepřetržitě.

Pobytové služby v denním stacionáři a odlehčovací službě jsou poskytovány nepřetržitě.

Tabulka 27. Místní a časová dostupnost sociálních služeb poskytovaných v SO ORP Přeštice

Poskytovatel	Název zařízení	Časová dostupnost	Místní působnost
Diakonie ČCE – středisko ZČ	Pírko pro osoby s postižením (2060411) (Odlehčovací služba)	Pobytová: nepřetržitě	Celá ČR
	Pírko pro osoby s postižením (3984338) (Odlehčovací služba)	Pobytová: nepřetržitě	Plzeňský kraj
Město Přeštice	Pečovatelská služba Přeštice	Terénní: PO-Pá 7:00-15:30 Dle individuální potřeby: Po-Pá 15:30-20:00	Na základě uzavřené smlouvy v SO ORP Přeštice včetně částí Skočice, Žerovice, Zastávka

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb (2025)

Ke kapacitě sociálních služeb se dále vyjadřovali poskytovatelé sociálních služeb při rozhovorech. Z nich vyplývá, že odlehčovací služba poskytovaná Diakonií ČCE – středisko Západní Čechy má průběžně volné kapacity, je nutné vždy domlouvat pobyty včas.

Spolufinancováno Evropskou unií

12.8. Návazné služby poskytované na území Přešticka

Některé subjekty poskytují nad rámec sociálních služeb na území Přešticka také fakultativní činnosti nebo jsou jinými subjekty poskytované doprovodné či návazné služby.

Diakonie ČCE – středisko Západní Čechy:

- doprava pro klienty denních stacionářů (svozy těch klientů, kteří nemohou využívat hromadnou dopravu).
- zprostředkování vypůjčení kompenzačních pomůcek, zajištění ošacení
-

Pečovatelská služba Přeštice:

- doprava uživatele služebním vozem v rámci města k lékaři, na úřady, dle jeho potřeb a zpět
- použití bezbariérové koupelny (SOH) mimo domácnost klienta bez pomoci pečovatelky

Kulturní a komunitní centrum Přeštice:

- mobilní služba na zavolání – návazná služba, která doplňuje pečovatelskou službu. Doplňková služba je určená lidem, kteří pečují o své příbuzné (neformální pečovatelé) a nabízí např. doprovod k lékaři, na úřady a jiné činnosti. Službu je možné poskytnout i těm občanům, kteří nevyužívají žádnou jinou službu.

Poradna „Pečuj doma“ Diakonie ČCE

- podporuje neformální pečovatele - ve spolupráci s Kulturním a komunitním centrem Přeštice. Nabízí možnost účasti akreditovaných kurzů pro pečující.

Centrum domácí zdravotní péče, s.r.o.:

- poskytování zdravotní péče pacientům v jejich domácím prostředí v režimu 24/7 (24 hodin denně, 7 dní v týdnu)

12.9. Další sociální a doprovodné služby poskytované na Přešticku

Na území SO ORP Přeštice dále působí několik dalších poskytovatelů (nebo lidé na Přešticku využívají jejich služeb), kteří v území nemají sídlo ani pobočku a své služby v řešeném území poskytují terénní formou nebo ambulantně v jiných ORP, zejména v Plzni. Výčet těchto služeb byl sestaven na základě informací získaných z Registru poskytovatelů sociálních služeb, při rozhovorech se zástupci škol a s poskytovateli sociálních služeb.

V tabulce 28 jsou uvedeny výše definované sociální služby s celokrajskou působností, které jsou v řešeném území poskytovány terénní formou dětem a rodinám s dětmi.

Tabulka 28. Další sociální služby působící terénní formou v SO ORP Nýřany

Spolufinancováno Evropskou unií

Druh	Typ služby	Forma ¹¹			Zařízení sociální služby, adresa	Poskytovatel
		P	A	T		
Sociální poradenství	Odborné sociální poradenství		(A)	T	Člověk v tísni, o.p.s., Mikulášské náměstí 552/17, Plzeň	Člověk v tísni, o.p.s.
			(A)	T	SPOLU-DOMA, z.ú., Sadová 634/8, Plzeň	SPOLU-DOMA z.ú.
			(A)	T	Sociální a právní poradna Tichého světa, Sady Pětatřicátníků 316/6, Plzeň	Tichý svět, o.p.s.
				T	VIDA centrum Plzeň, Denisovo nábřeží 2568/6, Plzeň	Vida z.s.
Služby sociální péče	Pečovatelská služba			T	CPOS Město Touškov Partyzánská 519, Město Touškov	CPOS Město Touškov
				T	Domovinka - pečovatelská služba Úslavská 2357/75, Plzeň	DOMOVINKA - sociální služby, o.p.s.
	Osobní asistence			T	HEWER - osobní asistence pro Plzeňský kraj, Pražská 84/15, Plzeň	HEWER, z.s.
				T	Osobní asistence Nám. Míru 63, Klatovy I, Klatovy 1	Oblastní charita Klatovy
Služby sociální prevence	Krizová pomoc		(A)	T	Plus pro lidi v krizové situaci Resslova 332/12, Plzeň	Diakonie ČCE- středisko ZČ
			(A)	T	Intervenční centrum Plzeňského kraje Cukrovarská 327/16, Plzeň	Diecézní charita Plzeň
				T	Krizová terénní pomoc Cukrovarská 327/16, Plzeň	
	Sociální rehabilitace		(A)	T	Sociální rehabilitace Františkánská 5, Plzeň	Ledovec, z.s.
	Raná péče		(A)	T	Raná péče Čechy Hábova 1571/22, Praha 515	Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s.
			(A)	T	Raná péče Diakonie - Plzeňský kraj Václavská 8, 339 01 Klatovy	Diakonie ČCE – středisko celostátních programů a služeb
				T	Raná péče Kuk, z.ú. Tomanova 2645/5, Plzeň	Raná péče Kuk, z.ú.
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi		(A)	T	CENTRUM HÁJEK z.ú. Štáhlavice 158, Štáhlavy, Nezvěstice	CENTRUM HÁJEK z.ú.
			(A)	T	Archa pro rodiny s dětmi Resslova 332/12, Plzeň 1	Diakonie ČCE- středisko ZČ
			(A)	T	Adite pro náhradní rodiny Denisovo nábřeží 2568/6, Plzeň	
			(A)	T	Domus – náhradní rodinná péče Černická 617/7, Plzeň	Domus – centrum pro rodinu, z.s.
			(A)	T	MáTa pro rodinu Lochotínská 179/37, Plzeň	MáTa pro rodinu
	Terénní programy			T	Terén pro ohrožené osoby Resslova 332/12, Plzeň	Diakonie ČCE- středisko ZČ
				T	Člověk v tísni, o.p.s. Mikulášské náměstí 552/17, Plzeň	Člověk v tísni, o.p.s.
				T	Terénní program Ulice Korandova 2927/14, Plzeň	Spolek Ulice Plzeň
				T	Terénní krizová služba Cukrovarská 327/16, Plzeň	Diecézní charita Plzeň
	Tlumočnické služby			T	Komunikace bez bariér Nádražní 2495/20, Plzeň	Tichý svět, o.p.s.

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb (2025)

¹¹ Formy sociálních služeb: P – pobytové, A – ambulantní, T – terénní, kdy (A) jsou služby poskytované v ambulantní formě na jiném území než SO ORP Přeštice na jiném území

Spolufinancováno Evropskou unií

Krizová pomoc je terénní, ambulantní nebo pobytová služba na přechodnou dobu, která je určena na pomoc osobám nacházejícím se ve stavu ohrožení zdraví nebo života, kdy nejsou schopni nepříznivou životní situaci řešit vlastními silami.

Službu v řešeném území poskytuje terénní formou 2 poskytovatelé s celokrajskou působností, které nemají sídlo ani pobočku v ORP Přeštice - Diakonie ČCE- středisko ZČ a Diecézní charita Plzeň v terénní formě. U obou poskytovatelů je možné využít i ambulantní formu poskytování na pobočce v Plzni

Odborné sociální poradenství je sociální služba zaměřená na podporu osobám, které se dostaly do nepříznivé sociální situace způsobené věkem, zdravotním stavem nebo znevýhodňujícím prostředím, a nedokážou ji řešit samy nebo za pomoci svých blízkých a k jejímu řešení potřebují získat potřebné informace a odbornou pomoc.

V řešeném území je tato služba zajištěna 4 poskytovateli se sídlem či pobočkou mimo ORP Přeštice (Člověk v tísni, o.p.s., SPOLU-DOMA, z.ú.; Tichý svět, o.p.s.; VIDA, z.s.), kteří poskytují poradenství potřebným osobám v terénní formě dle cílových skupin, z nich pak 3 poskytovatelé mají ještě k poskytování ambulantní formy odborného sociálního poradenství svá poradenská střediska v Plzni.

Osobní asistence je terénní služba, která je poskytována v přirozeném sociálním prostředí uživatele služby při činnostech, se kterými osoba potřebuje pomoci vzhledem ke snížené soběstačnosti způsobené věkem, chronickým onemocněním nebo zdravotním postižením.

Tento typ služby je v řešeném území poskytován 3 poskytovateli, kteří zde nemají sídlo ani pobočku (HEWER, z.s.; Oblastní charita Klatovy a Domovinka – pečovatelská služba). Obě služby jsou poskytovány terénní formou.

Raná péče je terénní služba, případně doplněná ambulantní formou služby, která je určena na podporu rodiny a vývoje dítěte do 7 let věku, s ohledem na jeho specifické potřeby způsobené jeho zdravotním postižením nebo jeho nepříznivým zdravotním stavem.

Tuto službu v řešeném území poskytují terénní formou 3 poskytovatelé (Diakonie ČCE – středisko celostátních programů a služeb; Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s.; Raná péče Kuk, z.ú.), kteří se zaměřují na specifika zdravotního postižení svých klientů: Diakonie ČCE – středisko celostátních programů a služeb služby nabízí služby rodinám s dětmi s mentálním, pohybovým či kombinovaným postižením, Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s. své služby zaměřuje na rodiny s dětmi se sluchovým postižením a Raná péče Kuk, z.ú. podporuje zejména rodiny s dětmi se zrakovým nebo kombinovaným postižením.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou ambulantní nebo terénní služby sociální prevence, které jsou poskytovány rodinám s dětmi, zasaženými náročnou životní situací či souborem nepříznivých sociálních událostí, které není rodina schopna překonat vlastními silami a kvůli které je ohrožen zdravý vývoj dítěte.

Spolufinancováno Evropskou unií

V řešeném území tuto sociální službu nabízí 5 poskytovatelů se sídlem či pobočkou mimo ORP Přeštice (Centrum Hájek, z.ú.; Diakonie ČCE – středisko ZČ, Domus – centrum pro rodinu, z.s., MáTa pro rodinu a Diakonie ČCE – středisko Západní Čechy) terénní formou, z nichž sociální služba Adite pro náhradní rodiny a Domus – centrum pro rodinu, z.s. jsou služby, které se zaměřuje na podporu pěstounských rodin. Ostatní dvě sociální služby (Archa pro rodiny s dětmi a Centrum Hájek, MáTa pro rodinu) přímo podporují rodiny v úspěšném řešení cesty z těžké životní situace.

Terénní programy představují terénní formu sociální služby určené osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy (problémové skupiny osob, uživatelé návykových látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách, migranti, azyklanti a jiné sociálně ohrožené skupiny).

V řešeném území je tento typ služby poskytován 4 poskytovateli (Člověk v tísni, o.p.s.; Spolek Ulice Plzeň; Diakonie ČCE - středisko ZČ, Diecézní charita Plzeň), kteří nemají sídlo či pobočku na Přešticku a za klienty služby dojíždí.

Tlumočnické služby jsou terénní nebo ambulantní služby, poskytované osobám s poruchou komunikace způsobenou smyslovým postižením, která zamezuje běžné komunikaci s okolím bez pomoci druhé osoby.

V řešeném území je služba poskytována terénní formou 1 poskytovatelem (Tichý svět o.p.s.), který na Přešticko, za účelem zajištění bezbariérové komunikace osob se sluchovým nebo kombinovaným postižením, dojíždí nebo zajišťuje komunikaci v on-line formě.

Tabulka 29 reprezentuje cílové skupiny a věkové kategorie, na které se zaměřují sociální služby, které nemají v řešeném území sídlo či pobočku a působí zde terénní formou.

Tabulka 29. Cílové skupiny sociálních služeb působící v ORP Přeštice terénně bez sídla či pobočky v řešeném území

Cílová skupina	Věková kategorie	Typ služby	Poskytovatel
Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy	15+ let	Odborné sociální poradenství	Člověk v tísni, o.p.s.
		Terénní programy	
	Bez omezení věku	SAS pro rodiny s dětmi	Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy
	Bez omezení věku	SAS pro rodiny s dětmi	MáTa pro rodinu
Etnické menšiny	15+ let	Odborné sociální poradenství	Člověk v tísni, o.p.s.
		Terénní programy	
	Bez omezení věku	SAS pro rodiny s dětmi	Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy

Spolufinancováno Evropskou unií

Cílová skupina	Věková kategorie	Typ služby	Poskytovatel
	Bez omezení věku	SAS pro rodiny s dětmi	MáTa pro rodinu
Imigranti a azylanti	15+ let	Odborné sociální poradenství	Člověk v tísni, o.p.s.
		Terénní programy	
	18-80 let	Terénní programy	Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy
	Bez omezení věku	SAS pro rodiny s dětmi	MáTa pro rodinu
Oběti domácího násilí	15+ let	Odborné sociální poradenství	Člověk v tísni, o.p.s.
		Terénní programy	
	Bez omezení věku	Krizová pomoc	Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy
		SAS pro rodiny s dětmi	
	Bez omezení věku	SAS pro rodiny s dětmi	MáTa pro rodinu
Oběti obchodu s lidmi	15+ let	Terénní programy	Člověk v tísni, o.p.s.
	18-80 let	Terénní programy	Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy
Oběti trestné činnosti	15+ let	Odborné sociální poradenství	Člověk v tísni, o.p.s.
		Terénní programy	
	18-80 let	Terénní programy	Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy
	Bez omezení věku	Krizová pomoc	
		SAS pro rodiny s dětmi	
	Bez omezení věku	SAS pro rodiny s dětmi	MáTa pro rodinu
Osoby bez přístřeší	15+ let	Odborné sociální poradenství	Člověk v tísni, o.p.s.
		Terénní programy	
	Bez omezení věku	SAS pro rodiny s dětmi	Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy
	Bez omezení věku	SAS pro rodiny s dětmi	MáTa pro rodinu
Osoby do 26 let věku opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní péče	15+ let	Odborné sociální poradenství	Člověk v tísni, o.p.s.
		Terénní programy	
Osoby komerčně zneužívané	15+ let	Terénní programy	Člověk v tísni, o.p.s.
	16-64 let	Terénní programy	Spolek Ulice Plzeň

Spolufinancováno Evropskou unií

Cílová skupina	Věková kategorie	Typ služby	Poskytovatel
	18-80 let	Terénní programy	Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy
Osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách	16-64 let	Terénní programy	Spolek Ulice Plzeň
Osoby s chronickým duševním onemocněním	15+ let	Odborné sociální poradenství	VIDA, z.s.
	16-64 let	Sociální rehabilitace	Ledovec, z.s.
	Bez omezení věku	Pečovatelská služba	DOMOVINKA - sociální služby, o.p.s.
Osoby s chronickým onemocněním	Bez omezení věku	Pečovatelská služba	DOMOVINKA - sociální služby, o.p.s.
Osoby s jiným zdravotním postižením	15-64 let	Odlehčovací služby	Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy
	Bez omezení věku	Osobní asistence	Oblastní charita Klatovy
		Pečovatelská služba	DOMOVINKA - sociální služby, o.p.s.
Osoby s kombinovaným postižením	00-07 let	Raná péče ¹²	Raná péče Kuk, z.ú.
	00-07 let; rodiče 18+	Raná péče ¹³	Diakonie ČCE - Středisko celostátních programů a služeb
	01-80+ let	Osobní asistence	HEWER, z.s.
	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství	Tichý svět, o.p.s.
		Osobní asistence	Oblastní charita Klatovy
		Pečovatelská služba	DOMOVINKA - sociální služby, o.p.s.
		Tlumočnické služby	Tichý svět, o.p.s.
Osoby s mentálním postižením	00-07 let; rodiče 18+	Raná péče	Diakonie ČCE - Středisko celostátních programů a služeb
	01-80+ let	Osobní asistence	HEWER, z.s.
	Bez omezení věku	Pečovatelská služba	DOMOVINKA - sociální služby, o.p.s.
	00-07 let; rodiče 18+	Raná péče	Diakonie ČCE - Středisko celostátních programů a služeb
	01-80+ let	Osobní asistence	HEWER, z.s.
		Osobní asistence	Oblastní charita Klatovy

¹² Celé rodiny s dětmi se zrakovým nebo kombinovaným postižením, tzn. rodiče, prarodiče, sourozenci, příp. pečující osoby.

¹³ Služba je určena celé rodině s dítětem s mentálním/pohybovým/kombinovaným postižením.

Spolufinancováno Evropskou unií

Cílová skupina	Věková kategorie	Typ služby	Poskytovatel
	Bez omezení věku	Pečovatelská služba	DOMOVINKA - sociální služby, o.p.s.
Osoby s tělesným postižením	00-07 let; rodiče 18+	Pečovatelská služba	CPOS Město Touškov
	00-07 let; rodiče 18+	Raná péče	Diakonie ČCE - Středisko celostátních programů a služeb
	01-80+ let	Osobní asistence	HEWER, z.s.
	Bez omezení věku	Osobní asistence Pečovatelská služba	Oblastní charita Klatovy DOMOVINKA - sociální služby, o.p.s.
Osoby se sluchovým postižením	00-07 let; rodiče	Raná péče	Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s.
	01-80+ let	Osobní asistence	HEWER, z.s.
	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství	Tichý svět, o.p.s.
		Pečovatelská služba Tlumočnické služby	DOMOVINKA - sociální služby, o.p.s. Tichý svět, o.p.s.
Osoby se zdravotním postižením	00-04 roky, 27-80+let	Pečovatelská služba	CPOS Město Touškov
	01-80+ let	Osobní asistence	HEWER, z.s.
	15-64 let	Odlehčovací služby	Diakonie ČCE – středisko Západní Čechy
	Bez omezení věku	Odlehčovací služby	SPOLU-DOMA, z.ú.
		Osobní asistence Pečovatelská služba	Oblastní charita Klatovy DOMOVINKA - sociální služby, o.p.s.
Osoby se zrakovým postižením	00-07 let	Raná péče	Raná péče Kuk, z.ú.
	01-80+ let	Osobní asistence	HEWER, z.s.
	Bez omezení věku	Pečovatelská služba	DOMOVINKA - sociální služby, o.p.s.
Osoby v krizi	Bez omezení věku	Krizová pomoc	Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy
		Terénní krizová pomoc	Diecézní charita Plzeň
	16 – 80+ let	Intervenční krizové centrum	
Osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách	15+ let	Odborné sociální poradenství	Člověk v tísni, o.p.s.
		Terénní programy	

Spolufinancováno Evropskou unií

Cílová skupina	Věková kategorie	Typ služby	Poskytovatel
	Bez omezení věku	SAS pro rodiny s dětmi	MáTa pro rodinu
Osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy	15+ let	Odborné sociální poradenství	Člověk v tísni, o.p.s.
		Terénní programy	
Pachatelé trestné činnosti	15+ let	Odborné sociální poradenství	Člověk v tísni, o.p.s.
		Terénní programy	
Rodiny s dítětem/děťmi	00-04 roky; 27-80+ let	Péčovatelská služba	CPOS Město Touškov
	00-07 let	Raná péče	Raná péče Kuk, z.ú.
	00-07 let; rodiče	Raná péče	Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s.
	00-07 let; rodiče 18+	Raná péče ¹⁴	Diakonie ČCE - Středisko celostátních programů a služeb
	01-80 let	SAS pro rodiny s dětmi	CENTRUM HÁJEK z.ú.
	Bez omezení věku	Krizová pomoc	Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy
		Péčovatelská služba	DOMOVINKA - sociální služby, o.p.s.
		SAS pro rodiny s dětmi	Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy
	01-80+ let	Osobní asistence	HEWER, z.s.
	Bez omezení věku	Odlehčovací služby	SPOLU-DOMA, z.ú.
		Péčovatelská služba	DOMOVINKA - sociální služby, o.p.s.
	Bez omezení věku	SAS pro rodiny s dětmi	MáTa pro rodinu

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb MPSV

12.10. Problémy a chybějící služby na Přešticku

Z výše uvedeného vyplývá, že téměř veškeré sociální služby pro rodiny s dětmi jsou zajišťovány poskytovateli se sídlem či pobočkou mimo řešené území. Ambulantní formy sociální služby jsou poskytovány především v Plzni, která nemusí být pro všechny obyvatele SO ORP Přeštice vždy dostupná z časových, mobilních či finančních důvodů.

¹⁴ Služba je určena celé rodině s dítětem s mentálním/pohybovým/kombinovaným postižením, s opožděným psychomotorickým vývojem a s poruchami autistického spektra

Spolufinancováno Evropskou unií

Zároveň terénní forma poskytování klade větší nároky na poskytovatele, zejména časové, finanční i personální. V případě neexistence pobočky může být též obtížnější pro děti či rodiny s dětmi kontaktovat potřebné sociální služby.

13. Kvalitativní část

Cílem kvalitativního šetření bylo zmapovat chování jednotlivých aktérů, kteří v daném regionu utvářejí podobu prevence ohrožení dítěte. Z tohoto důvodu byly osloveny následující skupiny respondentů:

- Zástupci mateřských a základních škol – v případě základních škol se jednalo o ředitele a metodiky prevence. Celkem byly osloveny 4 základní školy a 1 mateřská škola z SO ORP Přeštice.
- Zástupci OSPOD SO ORP Přeštice
- Zástupci poskytovatelů sociálních i návazných služeb – konkrétně byly osloveny dvě sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, které v řešeném území působí (Diakonie Západ – Archa pro rodinu, Člověk v tísni), Adite pro náhradní rodiny a středisko výchovné péče Plzeň.

Dílčí cíle šetření byly následující:

1. Zjistit, jakým způsobem funguje spolupráce mezi školami, OSPOD a sociálními službami v řešeném regionu (pozitiva, negativa, problémy).
2. Definovat problémy, se kterými se respondenti v dané oblasti v řešeném regionu potýkají.
3. Definovat opatření, která by pomohla zkvalitnit prevenci ohrožení dítěte v řešeném regionu.

Vzhledem k tomu, že se jedná o kvalitativní šetření, tak výstupem nejsou statistická data, ale náměty a témata, která v území k řešené problematice rezonují a lze je dále rozvíjet jak v jednotlivých školách, tak v rámci tvorby i implementaci regionálních strategických dokumentů (např. Komunitní střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na Přešticku či Místní akční plán vzdělávání SO ORP Přeštice). Konkrétní okruhy otázek pro výše uvedené okruhy respondentů jsou součástí příloh této zprávy.

Tematicky je vyhodnocení šetření rozděleno na tři části. Každá část se týká jedné z výše uvedených skupin respondentů.

13.1. OSPOD

Respondenti z řad škol uvedli, že vnímají OSPOD jako autoritu, která jim pomůže „vytvořit tlak“ na rodiče. V některých případech by školy potřebovaly rychlejší a tvrdší zásah ze strany OSPOD. Školy se snaží řešit do problému vlastními silami a na OSPOD se obracejí až ve chvíli, kdy veškeré snahy o nápravu selžou. Školy se mohou na OSPOD obrátit i s neformální konzultací, což školy do určité míry využívají. Školy většinou ani neví, že je dítě v péči OSPOD a řeší problémy dle

Spolufinancováno Evropskou unií

svých možností. Chybí tedy koordinace postupů jednotlivých aktérů v týmu kolem dítěte, což může mít menší efektivitu při řešení problému, nebo dokonce může přispět ke zhoršení situace.

13.2. Školy

Většina oslovených škol v ORP Přeštice nespolupracuje s žádnou sociální službou, nemá informace o zaměření sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi a neví, jak rodinu správně motivovat ke spolupráci s touto sociální službou. Většina škol až na výjimky nevyužívá programy na přímou podporu sociálně-ekonomicky znevýhodněných dětí z důvodu velké administrativy, neflexibilního nastavení parametrů a malému využívání ze strany rodin (nejčastěji využívaným programem jsou Obědy do škol). Rizikové formy chování škola řeší pouze tehdy, když k němu dochází na půdě školy, neboť nemá potřebné pravomoci mimo budovu, i když tak dochází k ovlivnění klima školy. Častým tématem, které respondenti z řad škol též zmiňovali, je nejistota v komunikaci s rodiči či dítětem, kde se vyskytl nějaký problém. Školy též uvedly, že neuvažují o pozici sociálního pedagoga v pedagogickém sboru, neboť pedagogové se nad rámec svých povinností angažují při podpoře dítěte či rodiny, ale bez znalostí pravidel sociální práce, čímž se vystavují riziku právních i osobních dopadů. Školy by uvítali možnost konzultace s odborníky.

13.3. Sociální služby

Dostupnost sociálních služeb v ORP Přeštice, zejména sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, je omezená. Ambulantní forma poskytování sociální služby je dostupná pouze na pobočkách neziskových organizací v Plzni, která je pro nízkopříjmové rodiny hůře dostupná zejména z okrajových částí ORP Přeštice. Terénní forma poskytování sociální služby je zase omezená z důvodu kapacit sociálně aktivizačních služeb. Sociální služby by uvítali lepší komunikaci se školou a větší podporu při identifikaci ohroženého či znevýhodněného dítěte. Zejména by bylo vhodné uspořádat setkání rodiny, školy i sociální služby za účelem stanovení pravidel komunikace a spolupráce. To se týká jak sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, tak i doprovázejících organizací pro pěstounské rodiny. Pro zkvalitnění prevence vnímají zástupci sociálních služeb jako klíčové začít s identifikací možných problémů už v rámci MŠ, neboť na základní škole je již problém rozvinutý, a tudíž i jeho řešení komplikovanější.

14. Průzkum potřeb na školách v SO ORP Přeštice

V průběhu jara 2025 se základní školy v ORP Přeštice zapojili do průzkumu potřeb zaměřeného na vnímání školního klimatu, rodinných vztahů, výskytu rizikového chování a důvěry k dospělým ve škole. Celkem odpovědělo 147 respondentů. Zpráva shrnuje jejich výpovědi a přináší souhrnný pohled na situaci v daném území jako celku.

Většina dětí popisuje své třídy jako přátelské a otevřené prostředí – přibližně 75 % žáků uvedlo, že se spolužáci k sobě chovají ohleduplně a 80 % zaznamenává ochotu pomoci si navzájem. Zábavnou atmosféru a pozitivní vztahy zmiňovalo více než 60 % žáků. Přibližně třetina však zároveň uvedla, že se necítí být mezi spolužáky oblíbení nebo že preferují kontakt s vrstevníky

Spolufinancováno Evropskou unií

z jiných tříd. To ukazuje na různorodost zkušeností dětí a zdůrazňuje potřebu individuálního přístupu.

V odpovědích se objevily také náročnější zkušenosti. Zhruba 40 % žáků zažívá občasné posměšky nebo vylučování z kolektivu, a 10–15 % uvádí zkušenost s fyzickými konflikty. Poměrně časté je také vyrušování v hodinách (přes 50 %), což může ovlivňovat celkovou atmosféru ve třídě. V menším měřítku (okolo 10 %) žáci zaznamenali také projevy psychické nepohody u spolužáků, například sebepoškozování nebo poruchy příjmu potravy.

Výskyt rizikového chování (např. užívání nikotinových sáček, alkoholu či kratomu) byl potvrzen menší částí žáků – objevuje se především v 8. a 9. ročnících, kde zkušenost s kouřením přiznalo 25 % respondentů.

Vztahy k učitelům jsou vnímány různorodě. Přibližně polovina žáků se domnívá, že se učitelé zajímají o to, jak se cítí, a že jim v případě potřeby nabídnou pomoc. Současně ale 30 % žáků vnímá některé pedagogy jako méně spravedlivé nebo přísné. V několika případech se objevily zmínky o nevhodných poznámkách či necitlivém přístupu.

Při řešení obtížných situací se děti nejčastěji obracejí na rodiče (64 %) nebo kamarády (55 %). Méně často by vyhledaly pomoc u třídních učitelů nebo školních specialistů, což poukazuje na potřebu dalšího posilování důvěry mezi žáky a dospělými ve škole.

Z dat vyplývá, že rodiče se pravidelně zajímají o prospěch svých dětí (uvedlo více než 85 % respondentů), méně časté jsou ale rozhovory o pocitech, vztazích nebo psychické pohodě dítěte. Přibližně 48 % žáků uvedlo, že s nimi rodiče probírají, co je ve škole baví nebo trápí.

Celkově vyjádřila většina dětí (64 %) spokojenost se svou školou, což naznačuje, že i přes výzvy a problémy se cítí ve školním prostředí relativně dobře a mají k němu pozitivní vztah.

Následné fokusní skupiny se zaměřily na problematické oblasti, které vyplynuly z dotazníků a na upřesnění uvedených odpovědí. Současně proběhl i rozhovor i se školními pedagogy prevence.

Žáci ve skupinách potvrdili vyšší míru pocitu ohrožení, a to jak v rovině fyzické, tak psychické. Výpovědi žáků opakovaně odhalily hlubokou nedůvěru vůči dospělým osobám, které by měly být přirozenými oporami, ať jde o učitele, školní personál či vlastní rodiče.

Žáci též poukazovali na šikanu mezi žáky, která je velmi častá a je vnímána jako běžná součást školní každodennosti. Ve většině případů se snaží děti situaci řešit sami nebo s pomocí spolužáků, bez zapojení dospělých. V důsledku nedostatku důvěry i povědomí o možnostech řešení se šikana opakovaně neřeší systémově a dlouhodobě přetrvává. Žáci často nemají nástroje, jak se s jejími následky psychicky vyrovnat, a v mnoha případech dochází ke ztrátě víry v to, že změna je možná.

Při fokusních skupinách též byly identifikovány konkrétní případy nevhodného či necitlivého chování pedagogů, které žáci označují za hlavní zdroj frustrace, stresu a odmítání komunikace. Tyto zkušenosti vedou k výraznému oslabení důvěry v dospělé, zvyšují vnitřní nejistotu,

Spolufinancováno Evropskou unií

podporují pasivitu a vedou k sociálnímu stažení. Někteří žáci mají i zkušenosti se znevýhodněním při nahlášení problémového chování žáků. Důsledkem je nejen zhoršení psychického zdraví, ale často i pokles školní docházky a motivace ke vzdělání.

Preventivní aktivity ve školách jsou vnímány jako formální a často zaměřené na 1. stupeň. Žáci nejsou obeznámeni s kompetencemi odborných pozic (např. metodik prevence, školní psycholog), případně nemají možnost tyto osoby kontaktovat kvůli nedostatečné kapacitě nebo absenci. Ačkoliv převládá zkušenost s necitlivým přístupem ze strany pedagogů, objevují se jednotlivci, které žáci označují jako autority s otevřeným způsobem komunikace a schopnosti svými metodami výuky zaujmout. Takové osoby jsou vnímány žáky velmi pozitivně a s respektem.

Děti zároveň volají po větším prostoru pro odpočinek, smysluplné volnočasové aktivity, exkurze a možnost zapojení do chodu školy. Z výpovědí též vyplynulo, že motivaci k učení často oslabuje stereotypní výuka bez důrazu na aktivní zapojení a podporu.

15. Závěr

Analýza ukazuje, že na území obce s rozšířenou působností Přeštice existují zásadní potřeby v oblasti sociálních služeb a podpory rodin s dětmi, zejména těch, které se nacházejí v nepříznivé životní situaci. Výstupy potvrzují, že současný systém podpory nedokáže v plné míře reagovat na specifické potřeby těchto rodin, zejména nízkou dostupnost služeb, nedostatečnou spolupráci mezi aktéry a nedostatečnou prevencí.

Za klíčové je považováno rozšíření dostupnosti sociálních a podpůrných služeb zaměřených na posilování rodičovských kompetencí, doprovázení rodin, krizovou pomoc a sociální poradenství. Zásadní je také posílení terénních a ambulantních forem podpory, které umožní pružně reagovat na potřeby rodin přímo v jejich přirozeném prostředí a včas zachytit varovné signály ohrožení dítěte.

Zvláštní důraz je třeba klást na prevenci sociálního vyloučení dětí a podporu jejich integrace do kolektivu, vzdělávacího procesu a volnočasových aktivit. Mezioborová spolupráce všech zapojených subjektů – škol, OSPOD, zdravotnických zařízení a poskytovatelů sociálních služeb – je nutná pro vytvoření koordinované podpory, která bude odpovídat reálným potřebám rodin.

Významnou součástí navrhovaných opatření je také zajištění dostatečných kapacit a odborného zázemí pro práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami. To zahrnuje jak personální posílení a systematické vzdělávání pracovníků, tak zajištění udržitelného financování služeb. Bez těchto předpokladů nebude možné dosáhnout dlouhodobé pozitivní změny v podmínkách rodin a ochraně práv dětí.

Spolufinancováno Evropskou unií

Seznam zkratk

CpKP ZČ – Centrum pro komunitní práci západní Čechy

DPS – Dům s pečovatelskou službou

KP – Komunitní plán

KPSS – Komunitní plánování sociálních služeb

MAS – Místní akční skupina

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

OÚ – Obecní úřad

OZP – osoba se zdravotním postižením

SO ORP – Správní obvod obce s rozšířenou působností (obec III. typu)

SO POÚ – Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem (obec II. typu)

Seznam zdrojů

Základní a rozvojová síť sociálních služeb Plzeňského kraje k 1. 1. 2020

Registr poskytovatelů sociálních služeb

Číselník právních forem MPMR ČR

www.mvcr.cz

www.mpsv.cz

www.cssz.cz

www.uradprace.cz

<https://policie.gov.cz/policie-cr.aspx>

www.plzensky-kraj.cz/krajsky-urad

www.masposumavi.cz

www.mapazadluzeni.cz

webové stránky obcí v ORP Přeštice

„Toto dílo „Analýza k problematice ohrožených dětí pro SO ORP Přeštice“ je licencováno pod licencí Creative Commons CC BY-SA 4.0. Licenční podmínky navštivte na adrese CC BY-SA 4.0 Právní ujednání | Uveďte původ-Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní | Creative Commons.“